

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto . . . . . K 24—
pol leta . . . . . 12—
četrt leta . . . . . 6—
na mesec . . . . . 2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto . . . . . K 22—
pol leta . . . . . 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: petostopna petletna vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parje in zahvala vrsta 20 vin.
Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezne številke velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.
„Naredna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto . . . . . K 25—
pol leta . . . . . 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto . . . . . K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto . . . . . K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

V boju zoper ljudstvo.

Z veliko silo so se klerikalci lotili agitacije za deželnozborske volitve. Poprijeli so se dela z vso energijo in s tisto srdito jezo, ki prešine rada človeka, kadar se čuti ogroženega in vidi pred seboj velike nevarnosti. Začeli so z izdajanjem brošur, v katerih proslavljajo sami sebe in kujejo v deveta nebesa svoje gospodarsko delo, nad svoje politične nasprotnike pa izlivajo cele golide obrekovanj in laži. Zdaj pa so se lotili shodov. Od kraja v kraj, od vasi do vasi romajo klerikalni kandidati in njihovi pomagači ter obdelavajo volilce in jih love v svoje mreže. Naposled pa bodo še pritisnili duhovniki s peklom in hudičem in končno popisovali glasovnice.

Priznati je treba: Klerikalci se trudijo na vso moč, trudijo se, kakor še nikoli. Kar morejo, store vse; noben trud, nobena žrtve jim ni prevelika; trudijo se, kakor da jim ne gre samo za ohranitev večine v deželni zboru, nego še za veliko več.

Samo strah pred volitvami, daje ljudem tako krepko voljo, samo bojazen, da se zna pri volitvah kaj posebnega zgoditi, daje človeku tako obupno moč, samo spoznanje, da je ljudstvo nevoljno in da želi pri volitvah pokazati svojo jezo nad dosedanjimi zastopniki, žene klerikalce v to velikansko agitacijo.

Ljudstvo je ježno na svoje dosedanje poslance iz klerikalne stranke. To ljudstvo je spoznalo, da je bilo prevarano in da so ostale vse klerikalne obljube na papirju, ljudstvo spozna, da so klerikalci slabo gospodarili in želi spremembe v zastopstvu svojih interesov. Kamorkoli pogleda človek širom naše domovine, povsod vidi mogočno gibanje ljudstva proti klerikalni stranki; nikdar ni bila tako, kakor sedaj, živa želja, strmoglavit klerikalne izkoriščevalce in zlomiti njih moč, nikdar ni segalo tako globoko spoznanje, da se razmere na Kranjskem ne bodo prej izboljšale, dokler ne bo v deželni zboru tako, da nobena stranka sama zase ne bo imela večine.

Kar vidimo sedaj v naši deželi, to je boj klerikalne družbe proti slovenskemu ljudstvu, boj z duhovščino združene družbe širokovestnih ljudi

za gospodstvo nad ljudstvom. Udušiti ljudsko željo in voljo in potlačiti ljudstvo pod klerikalni podplat, to je cilj sedanje klerikalne agitacije. Pri nas se godi sedaj toisto, kar vidimo pri volitvah na Ogrskem. Tam nastopajo med Slovaki, med Romuni in drugimi narodnostmi kandidati, ki so madžarskega mišljenja, proti kandidatom, ki jih zahteva ljudstvo. Vsi hudiči so na delu, da potlačijo in zadržijo ljudsko voljo in pomagajo do zmage in mandata kandidatu korumpirane madžarske vlade — in žal, največkrat se zgodi, da zmaga sila in zvijača, goljufija in pritisk in da podleže ljudska volja, da zmaga madžarski kandidat.

Kako bo pri letošnjih deželnozborskih volitvah na Kranjskem, tega ne more nihče prerokovati. Na deželi vre, vre tako, da so klerikalci v silnem strahu in da napenjajo vse sile, samo da bi potlačili ljudsko voljo, zlomili ljudski odpor in ljudstvu iztrgali mandate iz rok.

Boj proti ljudstvu Lije klerikalna stranka. S hrúšcem in truščem, ki ga dela, hoče omotiti in vtopiti ljudske mase, da bi jih potegnili za seboj. Toda njen grom je narejen s plehom. Ljudstvu dandanes ne zadostuje več tako splošno zmerjanje in zabavljanje, ljudstvo sodi stranke po njihovih dejanjih. Klerikalci so imeli zdaj toliko let vso moč v rokah — vsa odgovornost pade edinole nanje. Pri njihovih dejanjih jih je treba prijeti. Proti klerikalnemu agitacijskemu delu je treba ljudstvo opozorjati na neizpolnjene obljube, s katerimi so si klerikalci prislepali zaupanje volilcev, na slabo gospodarstvo in na krivično, pristransko in korupto klerikalno strahovladno ter vzbujati v ljudstvu čut dolžnosti, da je treba v blagor cele dežele in vsega prebivalstva napeti vse moči in spraviti na volišče zadnjega moža, da bo strto klerikalno strankarsko gospodstvo in da nastanejo nove, boljše in veselje razmere v tej ubogi in izsesani kranjski deželi.

O deželnozborskih volitvah na Kranjskem.

Nedeljska graška »Tagespost« je priobčila pod gorenjim naslovom

članek, ki je, kakor spričuje včerajšnji »Slovenec«, prav zelo vznemiril klerikalno gospodo.

Zato priobčujemo ta članek v celoti: Glasi se tako-le:
»Velemožni gospodje slovenske ljudske stranke so smatrali za dobro, da se napotijo na deželo.

Na velesposlovanje deželnozborske volitve je izšel nujni poziv, naj odobre vlado velestroke stranke in naj ji še za nadaljnjih šest let izroče gospodstvo v deželi.

»Vsa Avstrija gleda na vas« — tako je pisano v manifestu klerikalne stranke — »storite torej svojo dolžnost!«

V teh visokodonečih besedah je morda mnogo pretiravanj, vsekakor pa je treba priznati, da predstojajo deželnozborske volitve pač zaslužijo splošen interes.

Povsem nov način, s katerim se upravlja dežela, odkar se je priznala podjetni tvrdki Susteršič & drug kot največjemu ponudniku edina in nesporna pravica eksploatacije naše dežele, je pač edinstven na svetu.

V tej zvezi je nemogoče, natančneje razpravljati o kranjskih upravnih vprašanjih. Sicer pa bo morda tudi zadostovalo, ako se samo mimogrede dotaknemo slavne velikopotezne akcije deželnega odbora glede podeželjenja naših vodnih sil, čegar diletantska izvedba pa je na potuh klavnemu polomu.

Drug aktualen slučaj pa bi v resnici zaslužil, da bi se zanj zanimala vsa avstrijska javnost.

Kranjski deželni odbor je po načelniku deželne avtonomije ex cathedra dal izjaviti, da prevzame dežela popolno jamstvo za poslovanje klerikalne »Ljudske posojilnice« v Ljubljani in je v celoti in nerazdelno porok za vse hranilne vloge, ki se zaupajo tej registrovani zadrugi z neomejenim jamstvom. Ne glede na nekaj komplicirani juridični stvarni položaj mora vzbuditi pozornost dejstvo, da se na ta način izpodkopujejo tla že itak omajanemu kreditu naše dežele na denarnem trgu. In to pa v času, ko brezumna investicijska besnost mnogo prizadevajočih se diletantov zabija ogromne vsote v ponesrečene investicije, dočim se istočasno na debelo kupujejo volilni gla-

sovi. Vsako leto se vržejo stotisoči somišljenikom v obliki »gospodarskih« podpor. Vsota teh premij in prispevkov presega prav znatno vse dohodke deželnih doklad na zemljiškem in hišnem davku!

Dočim se tako na stroške davkoplačevalcev vzgojuje delamrznost in korupcija, kar celo odkrito priznava klerikalni pristaši sami, narašča izseljevanje na naravnost strašen način. Samo v zadnjem letu je padlo število prebivalstva v posamnih občinah na polovico! Ravno poljedelci zapirajo svoje koče in se izseljujejo onkraj velike luže, da si najdejo tamkaj pičel svoj vsakdanji kruh. Že prihodnja leta se bodo na padajočih davčnih dohodkih izkazovala brezupne posledice sedanjega slabega gospodarstva.

Vzprico teh splošno znanih pojavov je pač docela upravičeno vprašanje: Od kod črpa S. L. S. svojo moč?

Odgovor je lahek in rešitev uganke je presenetljivo enostavna. Slovenska ljudska stranka je vzrasla in postala močna z obrekovanjem in natolcevanjem, z natolcevanjem na zgoraj in na spodaj. Visokim in najvišjim dunajskim krogom nasproti... so proglasili kranjsko ljudstvo, v kolikor je osumljeno naprednega mišljenja, v celoti kot same veleizdajnike...

Srbofilske težnje mladih gospodov pri »Dnevnu«, ki jih mučijo še boleste prvega vzbujanja, je smatrati kot docela nedolžne. Stoletja avstrijske zgodovine dokazujejo nesporno dinastično zvestobo Jugoslovanov katoliške veroizpovedi in v tem oziru ni pričakovati spremembe, razen ako bi se ljudstvo nasilno oropalo vseh pravic in bi se ga definitivno izročilo brezvestnim motogcem, katerih tradicije datirajo šele od včeraj in ki si nadevajo avstrijsko ali srbsko krinko takrat, kadar so polne ali prazne strankarske mošnje.

Dočim visokocasti gospodje na zgoraj obdolžujejo svoje rojake izdajstva na prestolu, uče preprosto kmetstvo ljudstvo prav spretno načela, da so nasprotniki edino zveličavne stranke od prvega do zadnjega sami ostudni bogokletniki. Tej akciji se je pridružila, kar je docela neraz-

zumljivo, slovenska duhovščina, ki se je drugodi boje, češ, da narodno čuti.

Zaman listamo po vseh steno-grafskih zapisnikih kranjskega deželnega zbora, prav nikjer ne moremo najti niti poskusa za kakšno cerkvi sovražno zakonodajo. Odkod potem prihaja ta bajka, to ostane celo najvztrajnejšim raziskovalcem nerazrešljiva uganke.

Če pa tudi moramo priznati, da se naši Tartiffi v svoji borbi ne sramujejo nobenega še tako umazane sredstva, vendar pa nudi njihov desparatni boj mnogo slabih strani, kjer bi energičen napad voditi k uspehu. V deželni zboru so imeli klerikalni teroristi samo dva glasa večine. Tudi zunaj v mestih in na deželi se tehtnica samo nevoljno nagiba na njihovo stran. In kar pravičeno in pošteno misli v deželi, se še danes ponosno prišteva k nasprotnikom S. L. S....

Hrvaška kriza.

Iz Budimpešte poročajo, da je nastopil v hrvaški krizi odločen preobrat. Konferenca grofa Tisze z voditelji hrvaško-srbske koalicije je rodila sporazum v vseh vprašanjih. Glavno točko konference je tvoril način, kako naj se poravnava kršnje utave, ki se je izvršilo z železničarsko službeno pragmatiko. Rešitev tega vprašanja se je dosegla na ta način, da se novelira dotični paragraf železničarske pragmatike, med tem ko se vpelje odredba glede hrvaških krajevnih imen potom izvršilne odredbe. Madžarski jezik ostane omejen na notranjo službo pri državnih železnicah na Hrvaškem.

Volitve v sabor bodo, kakor zatrjujejo poslanci, ki so se udeležili konferenc, prav kmalu razpisane, ker stoji koalicija na stališču, da se mora hrvaško-ogrska nagodba še pred koncem tega leta obnoviti.

Istotako so v krogih koalicije mnenja, da bo komisar Skerlec imenovan že v kratkem za bana.

Dva voditelja koalicije sta ostala v Budimpešti, da se posvetojeta z baronom Skerlecem o vprašanjih, ki se zadevajo avtonomnega delokroga hrvaške vlade. Če pomeni to-

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanjosti.

Spisal L. C.

(Dalje.)

Nato se je pričela volitev sama, ki se je vršila tako, kakor se sploh vrše volitve na kmetih. Najprvo je volil mladi župnik, ki je volil kar dvanaestkrat za cerkev sv. Petra, podružnico Sv. Križa in za nebroj drugih kapelic in znamenj, za njim pa ostali člani volilne komisije. Ko je neki »Samostalni stranki« pripadajoči član volilne komisije hotel voliti s pooblastilom za neko kočarico, sta pa veljavnosti njegovega pooblastila ugovarjala ona dva člana volilne komisije, ki so jih volili navzoči volilci iz pripadnikov »Gospodarske stranke«, češ, da ima le-ta kočarica še živega moža v Ameriki in da torej ne more pooblastiti za volitev drugega možkega, ker more za njo izvrševati volilno pravico edinole njen mož. Mladi vladni komisar je bil vsled tega ugovora v vidni zadregi. Iz te zadrege ga je pa spretno rešil mladi župnik s tem, da je rekel, da njemu kot župniku ni znano, da je ta volilka omožena — sicer ima

pa o veljavnosti pooblastila odločiti volilna komisija. Ko je vladni komisar takoj nato dal na glasovanje vprašanje o veljavnosti pooblastila, so se pa mladi župnik in njegov pripadnik, ki so tvorili večino v komisiji, izrekli za veljavnost tega pooblastila in tako se je na to pooblastilo tudi izvršilo volilno pravico.

Drugi ugovor je prišel na vrsto ob priliki, ko sta dva volilca hotela v istem trenutku s pooblastilom voliti za isto žensko volilno upravičenko in sicer prvi od »Gospodarske stranke« in drugi od »Samostalne stranke«. Dasi se je pa pooblaščenec, ki je pripadal »Gospodarski stranki«, skliceval na to, da stoji pred volilnim lokalom volilna upravičenka sama in da je ista pripravljena potrditi pod prisego, da je podpisala le njemu za to volitev pooblastilo in nikomur drugemu in da je vsako drugo pooblastilo potvorno, njen podpis pa ponarejen, je vladni komisar dal vseeno na glasovanje vprašanje, katero pooblastilo je veljavno in volilna komisija se je po svoji večini volilo izrekla za veljavnost onega pooblastila, ki ga je imel v rokah privrženec »Samostalne stranke«, ki je na to tudi volil za vprašalno volilno upravičenko.

Tako je še več volilcev iz »Samostalne stranke« izvrševalo na nezakonit način za druge osebe volilno pravico in so še celo vstali mrtvi iz grobov, da so oddali svoj glas za

kandidate »Samostalne stranke«, ne da bi se to od strani volilnega komisarja, oziroma od strani volilne komisije zabranilo.

Ko se je na volišču na ravno kar opisani način vršila volitev, je pa kaplan pred voliščem vršil svoje agitačno delo na način, katerega nikakor ne odobruje postava o volilni svobodi. Od vsakega volilca, o katerem je domneval, da bo volil kandidate »Gospodarske stranke«, je siloma zahteval, da mu mora pokazati svojo glasovnico. Ker so se volilci temu nasilstvu uprli, je par volilcem kar siloma iztrgal iz rok glasovnice in če je videl, da ima na glasovnici zapisane kandidate »Gospodarske stranke«, to glasovnico kar raztrgal. To nezakonito početje je vzbudilo med pristaši »Gospodarske stranke« največje ogorčenje, vsled česar so odločno zahtevali, da se mora kaplana prijeti zaradi volilnega sleparstva in odstraniti od bližine volilnega lokala. Poslujoči načelnik orožniškega oddelka je, opozorjen na vsa ta sleparstva, pristopil k mlademu kaplanu in mu velel, da naj gre z njim v občinsko hišo, da ga bode v stvari zaslišal. S kislim obrazom moral je mladi kaplan slediti orožniku v občinsko hišo. Novica, da so orožniki prijeli mladega kaplana radi volilnih sleparstev, se je kakor blisk razširila takoj povsod okrog in prodrla tudi na volišče samo. Ko je župnik dr. Jurij Podpečnik

lišal, kaj se je pripetilo kaplanu, je začel nekaj nemško šepetati z volilnim komisarjem, na kar je ta poklical pred se vodjo orožniške asistencije in mu zavkazal, da ima kaplana na njegovo povelje takoj pri miru pustiti in da se ima orožništvo vsakega nadaljnjega vtičavanja v volilne zadeve, izvenjski slučaj, če bi prišlo do dejanskega spopada in pretepa, strogo vzdržavati, oziroma poprej, predno kaj ukrene, priti po njegova povelja.

Mladi kaplan, ki je poprej s kislim obrazom sledil orožniku v občinsko hišo, se je kmalu nato vrnil zmagoslavno zopet pred občinsko hišo ter se znova vrgel z vso silo in nasilnostjo na agitacijo, ne da bi poznal kake meje pri tem svojem početju. Ko so pristaši nasprotni »Gospodarske stranke« videli, kaj počenja mladi kaplan, da je njemu vse dovoljeno in da pred poklicanim čuvarem reda in postave sme uganjati nemoteno svoje volilne sleparije in goljufije, so pa v silobranu posegli tudi po ostrejših sredstvih, da so vsaj kolikor toliko omejili kaplanovo sleparjenje. Obkolili so ga kakor živ zid in ga povsod spremljali, kamor je krenil. Obdanemu od živega zidu pristašev »Gospodarske stranke« je bilo pa potem mlademu kaplanu skoraj popolnoma onemogočeno nadaljno sleparjenje. Ob 5. uri popoldne se je končala volitev in po kratkem odmoru ene ure začel takoj

skrutinij, ki je trpel skoro 3 ure in čegar rezultat so nestrno pričakovali volilci obeh strank, čeprav so bili pristaši »Samostalne stranke« zatrdno prepričani, da so zmagali v vseh treh razredih.

Sele po pol deveti uri zvečer je bil končan skrutinij in ugotovljeno, koliko glasov je v vsakem razredu odpadlo na kandidate »Samostalne stranke« in koliko na one »Gospodarske stranke«. Na največje presenečenje pristašev »Samostalne stranke« in mladega župnika, katerega se je pri tem rezultatu silno podaljšal obraz, je bil pa končni izid občinskih volitev le-ta, da so dobili kandidati »Gospodarske stranke« v tretjem 49, v drugem razredu 22 in v prvem razredu 13 glasov večine nad kandidati »Samostalne stranke«.

Ko se je le-ta izid volitev zvedel med volilci, ki so nestrno čakali nanj pred občinsko hišo, so se pristaši »Samostalne stranke«, ki so mislili svojo današnjo zmago proslaviti z velikanskim pitjem in žretjem v konumnem društvu, porazgubili kakor ščurki, če se prižge luč, izpred občinske hiše v konsumno društvo, nasprotno so pa pristaši »Gospodarske stranke« z glasnimi »Živio«-klici dajali duška svojemu veselju in zadoščenju nad zmago poštenih mož proti nečuvnim volilnim sleparijam in proti nezaslišani volilni strahovladi.

rej sporazum z grofom Tiszo zopetno uveljavljanje ustave na Hrvaškem, bo vendar odločil izid pogajanj z baronom Skerleczom o nastopu koalicijske naprave hrvaški vladi. V glavnem bo šlo pri teh pogajanjih za medsebojne koncesije pri saborskih volitvah. Hrvaško - ogrska finančna nagodba se bo, kakor stoji dispozicije sedaj, podaljšala samo za eno leto. Obnoveitev nagodbe hočejo prepuštili regnikolarnim deputacijam.

O doseženem sporazumu med grofom Tiszo in koalicijo so napravili protokol, ki so ga podpisali vsi udeleženci.

Carju Ferdinandu so dnevi šteti!

(Izvirni dopis.)

Sofija, 16. novembra.

Car Ferdinand je odpotoval, kakor je znano, pod imenom grofa Muranija v inozemstvo, in se najbrže ne vrne v Bolgarijo tako kmalu. In v njegovi odsotnosti se vedno živahneje razpravlja v javnosti in po listih vprašanje, kdo je pravi krivec katastrofe, ki je zadela Bolgarijo?

Kdo je kriv naše nesreče, to vprašanje se stavlja vedno česče in vedno določneje se glasi odgovor: Nihče drugi kakor car Ferdinand!

Doslej si ni upal še nihče direktno izreči te obdolžitve.

Včera pa je izšel nov dnevnik »Epoha«, ki priobčuje senzacionalna razkritja o vlogi carja Ferdinanda v bolgarsko-srbskem konfliktu in naravnost s prstom kaže na Ferdinanda kot edinega krivca vseh bolgarskih nesreč.

»Epoha« piše o dogodkih neposredno pred izbruhom druge balkanske vojne tako-le:

Dne 27. junija popoldne je poslal general Savov, fiktivni vrhovni poveljnik armade, ministrskemu svetu vlogo, v kateri je navetvoval z ozirom na razpoloženje v armadi ali takojšnjo demobilizacijo ali pa takojšnji priček vojne.

Na to vlogo je ministrski svet odgovoril, da neče ničesar vedeti o vojni in da je vlada sklenila, da se podvrže glede spornih vprašanj s Srbijo razsodišču ruskega carja.

Na to je general Savov sporočil, da bo odšel na 10dnevni dopust, katerega mu je že dovolil car Ferdinand. Ministrstvo je odobrilo ta dopust. 28. junij je potekel docela mirno. Dr. Danev je povabil dr. Malinova in generala Radka Dimitrijeva, naj gresta z njim na razsodišče v Petrograd.

Istega dne popoldne je poklical car Ferdinand k sebi v dvorec generala Savova in mu brez ovinkov ukazal, naj izda zapoved za splošno ofenzivo proti Srbom in Grkom.

»Jaz tega ne morem storiti,« je odgovoril general Savov. »Vlada ne želi vojne in je sklenila, da sprejme rusko razsodišče. Jaz sem prosil ministrski svet za dopust in ga že tudi dobil.«

Car Ferdinand je bil silno presenečen in je ves razburjen zaklical:

»Vi se mi ne smete protiviti, jaz sem vrhovni poveljnik! Idite in izpolnite mojo zapoved!«

Nato je Savov rezko pripomnil:

»Ne morem!« se okrenil, odprl vrata,

jih zaloputnil ter odšel. Ferdinand je ostal sam.

Drugi dan je prišel h generalu Savovu načelnik kabinetske pisarne, S. Dobrovič, znani carjev zaupnik, ter mu sporočil, da zahteva car Ferdinand brezpogojno izpolnitev svojega ukaza, sicer da bo generala takoj odstavil ter ga izročil vojnemu sodišču radi upora proti zapovedbam vrhovnega poveljnika, kar se kaznuje s smrtjo.

»Dobro,« je rekel general Savov, »sporočite Veličanstvu, da želim z njim govoriti.«

Par minut kasneje je bil Savov pri carju.

»Ej, ej, gospodin Savov,« ga je ironično pozdravil le-ta.

»Vaše Veličanstvo želite, da izpolnim vašo zapoved?«

»Da!« je energično pritrdil car.

»Potem mi dajte pismo zapovedi!«

Z nervoznostjo, ki je carja neprestano spremljala v onih burnih dneh, je vzel list papirja in z jedva pritaeno jezo napisal nanj:

»Zapovejte armadi, naj prične z napadom na vsi fronti. — Ferdinand.«

Listič je izročil, ne da bi spregovoril besedo, generalu Savovu.

Ta se je poklonil ter molče odšel naravnost v vojno ministrstvo, kjer je svojeručno napisal oni dve že znani brzojavki, v katerih je ukazal splošni napad dne 30. junija ob 3. uri zjutraj...

Z ozirom na ta razkritja piše isti list v uvodniku pod naslovom: »Car se ne sme več vrniti!« med drugim tudi to-le:

»Bolgarija je torej dobra za to, da se vojskuje, da plača davke, da sprejema v carskem dvorcu tuje goste in jih gosti s šampanjcem, dočim mora sama piti bozo. (Boža — pijača, prirejena iz žita.) Toda ta Bolgarija mora sedaj zaklicati: Ti si zakrivil propalost Bolgarske, proč s tujcem, naj se odpove prestolu!«

Tako piše doslovno list »Epoha«, ki ga izdajata Georgi Nikolov in D. Bozucukov, a ta list ni bil zaplenjen.

Ako državne oblasti mirno trpe tako pisavo listov proti vladarju, potem se pač lahko sklepa, da so dnevi carja Ferdinanda šteti in da niso osnovane vesti, ki se vzdržujejo z vso trdovratnostjo, da se car odpove prestolu na korist prestolonasledniku Borisu.

Štajersko.

Izdajstvo v škripcih. Kako izdajstvo je dr. Korošec po svojih klerikalnih zagreših na slovenskem ljudstvu ormoškega okraja, je znano. Zvezal se je z dr. Delpinom pri volitvah v okrajni zastop. Doslej so imeli Nemci le enega odbornika in nobenega zastopnika v okrajnem šolskem svetu. Po pogodbi dr. Korošca z dr. Delpinom bi pa bili dobili podnačelnika v zastopu, dva odbornika in enega člana v okrajnem šolskem svetu. Ker je pa predsednik, okrajni glavar, itak Nemec, enako šolski nadzornik in župnik Gliebe, dobili bi Nemci večino, ker bi imeli izmed 7 članov 4 člane! Kaka nevarnost za slovensko šolstvo! **Narodnjaki na ti podlagi ne pripustijo konstituiranja okrajnega zastopa, za kar**

Jim mora biti ves slovenski narod le hvaležen. V tem slučaju bode namreč še pet let posloval od prejšnjega okrajnega zastopa izvoljeni slovenski okrajni šolski svet, le ceste bode popravil vladni komisar. **Izdajalci okoli dr. Korošca so prišli vsled odkritja njih dogovora z Nemci v največje zadrege.** Sedaj so že oboji nasproti narodnjakom postali bolj radodarni. Prepustili bi jim mesto podnačelnika in še 2 mesti v zastopu, ako narodnjaki prepustijo eno mesto v okrajnem šolskem svetu — Nemcem. Na te limanice se pa narodnjaki ne morejo vvesti, ker ne marajo izdati slovenskih šol Nemcem. Klerikalci pa Nemcem ne morejo obljubljenege mesta v okrajnem šolskem svetu dati, ker ga doslej — sploh nimajo. Sitna stvar! Pa izdajalcem se ne sme iz zadrege pomagati.

Iz Celja. Narodna čitalnica je imela v soboto, dne 15. novembra svoj redni letni občni zbor. Uvodoma je omenjal predsednik dr. Josip Sernec, da šteje to najstarejšo in nekako reprezentativno društvo celjskega Slovenstva 113 članov, to je za 8 manj ko lani. Želeli bi bilo, da bi se število zopet zvišalo, že zaradi tega, kar vzdržuje čitalnico v Narodnem domu lepe, vsem društvom dostopne in porabljive prostore, ker je upeljala javno čitalnico in javno ljudsko knjižnico, dve kulturni napravi torej, ki ste za celjsko Slovenstvo nemalega pomena. V minulem društvenem letu sta umrla dva člana, učitelj Glasbene Matice, g. Viljem Seifert in inženir Emil Petyrek. Naj jima ostane ohranjen časten spomin! Tajniško poročilo je podal Janko Lešničar, blagajniški Anton Mirnik. Društvo je imelo v l. 1913 dohodkov 3323 K 02 v. izdatkov 3288 K 11 v. Med dohodki je posebej omenjal darilo dr. Josipa Serneca 200 K in darilo slov. tarokistov 150 K ter kluba slov. naprednih akademikov 50 K. Ti darovi so bili v prvi vrsti namenjeni čitalnični ljudski knjižnici. Ta je imela po knjižničarskem poročilu prof. Mravljaka v minulem letu 3330 obiskovalcev. Število je nekoliko nazadovalo, ker primanjkuje novih knjig. Omeniti je pridno delo združnega uradnika A. Smodiča v ljudski knjižnici. Pri volitvah je bil na predlog dr. Jurja Hrašovca »starosta celjskih Slovencev« dr. Josip Sernec izvoljen 36tič za predsednika. Udeleženci občnega zbora so mu ob tej priliki priredili prisrčno ovacijo. V odbor so izvolili dr. Juro Hrašovec, A. Mirnik, dr. E. Kalan, dr. Milan Orožen, dr. Milko Hrašovec, Fr. Mravljak, Tone Kunej in Janko Lešničar.

Nemarnost na pošti. Od Sv. Andraža v Slov. gor. nam poročajo, da je rabilo neko pismo iz Radgone do Sv. Andraža, kjer se pride peš 4 ure, poldrugi mesec, predno je prišlo adresatu v roke. To je graje vredna malomarnost — ali pa je bodel kakemu zagrizencu pri pošti v oči slovenski naslov?

V Studencih pri Mariboru se vrše dne 25. in 28. novembra znova občinske volitve. Prejšnje, ki so se vršile 17. in 20. decembra 1912 je štajerska namestnija vsled pritožbe socialstov in Slovencev ovrgla. Takrat so zmagali v 3. razredu s po-

močjo Slovencev socialisti, v drugem pa so dosegli Slovenci jako znatno manjšino; ako bi ne bili nemški nacionalci tako debelo sleparili, bi bila celo mogoča v tem razredu zmaga Slovencev. Studenci so jako velika industrijska občina na desnem bregu Drave pri Mariboru in je dejstvo, da se Slovenci v njej tako dobro uveljavljajo, zelo razveseljivo.

Iz službe pri Južni železnici. Prestavljen je asistent Franc Hojs iz Štor v Bistrico pri Mariboru. V pokoj je stopil višji revident v Mariboru Anton Omahna.

»Tagespostina« nesramnost. Židovsko-nemška graška »Tagespost« je priobčila v sobotnem večernem listu v podlistku grd pamflet na Čeha, ker so slovesno protestirali proti temu, da bi dobil Nobelovo darilo za literaturo znani zgornještajski pesnik in hujšak Rosegger. Koliko slovenskih rodbin in društev je na Sp. Štajerskem, ki bodo ta pamflet »Tagespost« mirno vtaknila v žep in list še nadalje naročila! Kdor se ne spoštuje sam, kako more potem zahtevati, da bi ga spoštovali drugi?

Drobne novice. Pravico javnosti je podelilo naučno ministrstvo Schulvereinov ljudski šoli v Peklu pri Poljčanah. — Dva nova sejma se upeljeta v občini Golobinjek pri Ponikvi. — Iz Ptujja poročajo, da so kmetje v tamošnji okolici pridelali letos izvanredno veliko zelja. V Ptujju ponujajo na trgu 100 glav za 1 K. — Iz Šoštanj. Orožniki so prišli nekega Antona Kotnika v Ravnah zaradi prodaje saharina. Dobival ga je od neke praške tvrdke. — Od Velike Nedelje. Posestnica Gottwein je dobila vsled neprevidega ravnanja z brzoparilnikom za svinjsko pičo tako težke oklepine, da je na njih umrla. Zapuščila je možu 10 nepreskrbljenih otrok.

Koroško.

»Matica Slovenska« in Einspielerjeva slavnost v Celovcu. »Matica Slovenska« je izprva sklenila, ne le v svojih knjigah odkazati Einspielerju primeren prostor, ampak mu tudi prirediti vnanjo svečanost na Koroškem, a je končno spoznala, da bo primernejše, ako tako svečanost prirede koroški Slovenci sami. Svečanost se je vršila zadnjo nedeljo v Celovcu in je nanjo bila povabljena tudi »Matica«. Predsednik »Matice« gosp. profesor Ilešič je šel na svečanost ter s tem pokazal, da »Matica« v polni smeri uvažuje važnost slovenske Koroške. V pozdravnem govoru se je pa dotaknil tudi Einspielerjevega programa ter rekel: »Vsekakor je programe preteklosti uvaževati v računih sedanjosti in bodočnosti, a koliko vrednost ima kak progam preteklosti, se vidi najbolje po uspehih, ki so se z njim dosegli. Zato bo pri presoji Einspielerjevega programa izhajati od vprašanja, ali smo Slovenci na Koroškem napredovali ali nazadovovali, ko smo se držali onega programa. Ako smo nazadovovali, se bo dalje vprašati, ali so bili izvrševalci programa nesposobni, ali pa je bil program sam slab.

Aretiran požigalec. V Beljaku so aretirali brezposelnega pleskar-

skega pomočnika Josipa Kulnika, ker je na sumu, da je zanetil požar pri Sv. Agati.

Vlak povozil poštnega poduradnika. V soboto je povozil na kolo-dvoru v Beljaku dunajski brzovlak št. 1108 poštnega poduradnika Jurja Radičnika. Radičnik je hotel pred vlakom preskočiti tir, toda vlak ga je prehitel. Stroj mu je popolnoma odtrgal glavo in mu zdrobil nogi. — Radičnik je bil 50 let star in oženjen.

Izvolitev deželnega poslanca. V zadnji seji trgovske in obrtniške zbornice koroške v Celovcu je bil soglasno voljen za deželnozbornskega poslanca državni poslanec Dobernig, ki je bil v deželnem zboru od l. 1903. do leta 1908, kot zastopnik mesta Celovca.

Primorsko.

Avtomobil iz Gorice je povozil pri Črnci nekega 15letnega dečka. Deček je smrtno nevarno ranjen.

Poboj. Gostilničar Kozmar v Gorici je hotel pomiriti neko družbo, v kateri so se sprli vojaki in civilisti in se začeli pretepati. Hote ali nehote je sunil neki vojak gostilničarja z bajonetom in ga težko ranil.

Goriška porota. Zadnje letošnje porotno zasedanje se otvori v torek, dne 9. decembra. Med drugimi pride na vrsto tudi zanimivi proces proti ponarejevalcem bankovcev. Ta obravnava je določena na 14 dni. Na vrsto pride tudi dr. Pettarin, ki toži list »Ecco del Litorale«.

Deželni pomožni uradniki in dnevničarji v Gorici bodo ustanovili društvo, ki bo imelo nalogo ščititi interese teh res slabo plačanih ljudi. Mnogo je slučajev, da vrše uradniške posle ljudje, ki imajo na mesec komaj 100 do 120 kron zaslužka.

Agnosiran samomorilec. Dne 1. novembra je skočil v hudournik Keren v Gorici neznan samomorilec. Delj časa niso mogli dognati, kdo je samomorilec. Sedaj pa so dognali, da je to 27letni mizarski pomočnik Al. Kadernac. Izpokoši so truplo in njegova sestra ga je spoznala kot svojega brata.

Zagreško »Kolo« v Trstu. V soboto in v nedeljo so posetili Trst Hrvatje iz Zagreba. Izlet je priredilo hrvaško pevsko društvo »Kolo« iz Zagreba, društvo, ki je vrlo znano po celi širni slovanski zemlji. Ta dva dneva sta bila za tržaške Slovence res prava praznika. Podali so si v bratskem objemu desnice slovenski pevci ob sinji Adriji in vrli bratje Hrvatje. Prinesli so hrvaško pesem, ki se je združila s slovensko in ponosno je gledalo Jadransko morje na svoje vrle sinove, na svoje branitelje. Zato so tudi tržaški Slovenci sprejeli svoje goste s prav slovansko gostoljubnostjo in jim pokazali, kako ozka in trdna vez jih veže z njimi. V soboto zvečer je priredilo društvo v »Narodnem domu« koncert, ki je ne-pričakovano izbornu uspel. Na sporedu so bile izključno same slovanske skladbe, nastopili so najboljši zagrebški pevci. Koncert se je otvoril z Novakovo »Cvijeće iz narodnega vrta«, narodne pesmi za mešan zbor s spremljevanjem klavirja in harmonija. To je bila ena najlepših točk mešanega zbora. Koncert je vodil koncertni vodja gosp. A. Andela. Dalje so bili na sporedu moški zbor

»Ker vidim, da si danes ves zbe-gan in zmešan,« nadaljevala je mlada prodajalka, »ti hočem povedati, kako moreš meni priskočiti na pomoč, ne da bi ti bilo potreba kaj v žep poseči.

Tu v konsumnem društvu sem kot prodajalka nameščena z naravnost sramotno plačo, če se vpošteva, da moram noč in dan garati za tvoje umazane kmetavzarje. Vzlic temu pa mi še niste priznali niti najmanjše nagrade, čeprav slonita vse delo in vsa odgovornost na mojih ramah. Da mi nekoliko pomoreš za te-zavne čase, ki me čakajo, dosežeš to lahko na ta način, da mi potrojiš mo-jo plačo v konsumnem društvu in da mi sočasno podeliš parkrat izdatnej-šo nagrado. Seveda ni treba tega obešati na veliki zvon. To se lahko napravi popolnoma tiho. Vsaj ven-dar pišeš ti zapisnik o odborovih se-jah konsumnega društva in teh za-pisnikov se pred podpisom nikdar ne čita, ker ti odborniki, ki so tedaj že vsi več ali manj okajeni, slepo zaupa-jo in tudi slepo vse podpišejo. V zapis-nik bodoče odboreve seje zapiše to-rej kar lepo, da je na primér Ma-terž Srebrt predlagal, da naj se me-ni z ozirom na vestno službovanje in naporno delo poviša plača na toliko in toliko in da se mi za mojo izvan-redno požrtvovalnost prizna še po-sebna nagrada 500 K. Na to pa še zapiše, da se to sklene proti tvojemu glasu. Ali boš tako napravil moj ljubček?«

(Dalje prihodnjik.)

XXXII.

Sam bog ve, kaj je pravzaprav na žen-skih, da čisto zatelebani so vanje, celo duhovniki pre-mnogi.

A škerc: Mučeniki.

V konsumnem društvu zatekli premaganci iz »Samostalne stranke« so mislili svoj obup nad svojim sramotnim porazom pri občinskih volitvah utopiti nekoliko v sladki kapljici konsumnega društva, seveda brezplačno in ne da bi jih to kaj stalo, ker so bili mnenja, da so z današnjim težkim delom na volišču tudi zaslužili pošteno plačilo. Te prijetne račune jim je pa kratkoma prekrižal mladi kaplan Urh Čuk, ki je glasno, da so ga lahko vsi navzoči njegovi pristaši slišali, naročil obema prodajalkama Reziki in Anici, da danes ne bode nobene seje in da mora vsled tega vsak sam plačati, kar bode popil ali zavžil. Ta izjava mladega kaplana je pa vplivala na njegove pristaše, kakor mrzel curek... Nekateri možakarji so si s klisim obrazom naročili ponižno kapljico vina in ko so to izpili, tudi takoj odšli in sledili onim svojim tovarišem, ki so se prej takoj podali iz konsumnega društva, čim so slišali kaplanove be-sede.

Tako se je spraznilo konsumno društvo, v čegar posebni sobi je se-del Urh Čuk bled in prepaden. Bil je ves izven sebe radi strašnega pora-

za pri današnjih občinskih volitvah in kar ni mogel verjeti, da so se raz-pršili v prah oni svitli gradovi, kate-re je zidal v oblake... Poloteval se ga je obup, ko je prišel do prepriča-nja, da je bilo vse naporno delo zad-njih tednov in mesecev zaman. Gla-va mu je sklonila na mizo in najrajši bi se razjokal, kakor mal otrok...

V tem trenutku silne duševne prepadenosti se je pa ovila okrog vratu mladega kaplana mehka žen-ska roka in mlada prodajalka Rezika ga je sočutno vprašala:

»Ne bodi tako strašno pobit, moj ljubček, če si tudi padel pri volitvah. Očitati si nimaš nobene zamude ali krivde radi poraza, ker si vse storil, kar je v človeških močeh, da priboriš svoji novi stranki zmago pri ob-činskih volitvah. Sicer pa še ni vse izgubljeno. Le glavo pokoncu, moj ljubček in nikar ne obupavaj. Sko-val bodeš pritožbo zoper veljavnost teh volitev in ti pritožbi se bode ugo-dilo, kakor se je ugodilo tvojim ugo-vorom. Pri novih volitvah bodeš pa sijajno zmagal in podrl v prah one, ki slave danes svojo krivično zmago nad teboj in tvojo stranko. Torej le hitro razjasni svoj obraz in da bode šlo lažje, pa me osreči z majčkenim poljubčkom.«

Tolažilne besede mlade deklice pa niso mogle razvedriti lica Urhu Čuku, ki je venomer zrl srepo pred se in mirno trpel, da ga je božala in poljubovala mlada prodajalka. Ko je pa mlada prodajalka uvidela, da nje-ne tolažilne besede ne morejo spravi-ti v boljše voljo mladega kaplana,

je pa pritislila svoja usta h kaplano-ve mu ušesu in mu nekaj pošepnila na uho.

Kakor bi mladega kaplana pičil gad, je pri ti novici, ki mu jo je de-klica povedala na uho, skočil je po-koncu in prav iz dna svoje katoliške duše zaklel na ves glas:

»Hudiča, kaj še to! Še tega je manjkalo! Danes so se pa zakleli že vsi peklenški duhovi zoper me, da me ugonobijo in stro. Ta bode pa le-pa, če se še to zve med ljudmi. To bodo stikale skupaj svoje glave sta-re babure, to si bodo šepetale to le-po novico na uho brunne Marijine device, to bodo razbijali svoje su-rove šale v gostilni kmetški očanci in fantje na vasi, ko si bodo pripovedo-vali, kak dobiček bode lahko kon-sumno društvo izkazalo že v svoji prvi bilanci. To bode prijetno, ko bo-do po cesti kazali s prsti za menoj in se mi rogali, češ, da mora vladati nad konsumnim društvom v izdatni meri blagoslov, ker si tega blagoslo-va še ti postala deležna. Ni bilo do-volj, da smo danes tako sramotno pogoreli pri volitvah, da sem bil v nedeljo tako občutno tepennajavnem shodu, je moralo priti še to. Kar obu-pati mi je. Domov bodeš šel, si na-stavil samokres na sence in spro-žil...«

»Nikar ne govori tako čudno,« tolažila je mlada deklica obupanega kaplana, »vsaj to vendar ni tako sil-na nesreča, če ponosni čukovski rod s teboj ne bode izumrl. Tebe bo to sila malo veljalo, če bode en zemljan več na svetu Ti bodeš radi tega vse-

eno par let še samo naprej kaplano-val, potem pa prišel na mastno faro, kjer bodeš imel vsega več kot do-voji. Druga je pa z menoj. Ti veš, da sem iz revne rodbine ubogega želez-niškega uslužbenca, ki ima pičlo plačo, a veliko kopo otrok. Radi te-ga sem morala tudi že v nežni staro-sti v službo k tujim ljudem. Povsod so me imeli radi, ker sem bila pridna in poštena. Še danes bi bilo tako, ako bi ne bila videla nikdar teh ne-srečnih Orehovelj, če se ne bi spo-znala s teboj, moj ljubček. Tu v Ore-hovljah bodeš pa prisluzila lepo re-č, katere se ne bodeš skozi celo življenje otresla. Ta živ spomin na te mi bode celo življenje na potu do boljše eksistence in posebno do mo-žitve. Nikakor pa nočem sama pre-zvzeti nase in nositi vsa bremena te-ga živega znaka in spomina na svoje službovanje v orehoveljskem kon-sumnem društvu. Prepričana sem, da se v tem oziru ne motim v tebi, moj ljubček in da me ne bodeš zapu-stil sedaj, ko nosim pod svojim sr-cem spomin na te in na one lepe uri-ce, ki sva jih skupaj preživela. Kaj ne, moj ljub Urh, da me imaš neko-liko radi?«

Mladi kaplan je molče poslušal mlado prodajalko in ni kazal kar no-benega veselja nad dejstvom, da ne bode mogel nikdar zapeti z Valenti-nom Vodnikom:

»Ne hčere ne sina
po meni ne bo...«

Na vprašanje mlade deklice, če jo ima kaj rad, je pa molče prikimal.

»Hrvatskoj«, ki je tudi Novakov, Mokranjčeve srbske narodne pesmi, ki povsod zelo ugajajo itd. Največja zborova kompozicija tega večera pa je bila Smetanova »Pesem na morju.« S to točko je dosegel »Kolo« svoj višek. Kot solista sta nastopila solista zagrebške opere gosp. F. Lowczyński, tenorist in gosp. M. Vušković, baritonist. Vrla umetnika, ki sta žela obilno priznanje, sta dobila lovorjeve vence. Tržaški Slovenci so podarili društvu »Kolo« povodom tega obiska srebrni venec, koncertnemu vodji gosp. Andeli pa lovorjevo firo. Po koncertu je bil komerz, katerega so se udeležili vsi odlični krogi tržaških Slovencev in zastopniki vseh stanov. Drugi dan so gosti posetili razne kraje v bližnji okolici. En del pevcev je priredil koncert v Pazinu. Ogledali so si gosti Miramar, kjer jih je sprejela nadvojvodinja Marija Josipina. Pred gradom so zapeli pevci »Lepa naša domovina«. Povsod, kamor so prišli gosti, so bili gostoljubno sprejeti, povsod je odmevala lepa slovenska pesem. V ponedeljek so se gosti odpeljali nazaj v Zagreb. Slovo je bilo prisrčno in mili gosti so pustili in odnesli lepe spomine bratske vzajemnosti in ljubezni slovenskih pevcev.

Dopolnilna deželnozborna volitev v Istri. Pri nadomestni volitvi za volilni okraj Pazin - Vodnjan - Buzet je bil izvoljen laško - liberalni kandidat dr. Sbisa s 134 glasovi. Neodvisni kandidat je dobil 65, hrvaški pa 38 glasov.

Kako delajo z izseljenci. V soboto popoldne se je zbralo v tržaškem pristanišču nad 700 izseljencev iz Galicije, Rusije in iz Srbije. Odpeljati bi se bili morali s parnikom Cunard - Line v Ameriko. Ko so se hoteli vkrcati, se jim je naznanilo, da parnik ne more sprejeti več kot 70 potnikov, ker je vzel že na Reki veliko število izseljencev. Ljudje so začeli protestirati in so zahtevali končno denar nazaj. Drugi dan so se zopet zbrali pred pisarno Cunard - Line in ponovili svojo zahtevo, toda družba jim je izjavila, da jim denarja ne da in da naj počakajo na drugi parnik. To je ljudi tako razjezilo, da so začeli napadati. Uradniki so se zaprli v pisarne in telefonirali po policijo. Policija je končno napravila mir in je uboge izseljence pomirila z obljubo, da bo posredovala za nje pri družbi in da družbo lahko tožijo. Policijsko ravnanje je obvestilo o tej zadevi tudi državno pravdnstvo.

Roparski umor. — Kurji tatovi. Iz Poreča poročajo: Posestnik Peter Ružič v Geroldiji je začel v petek ponoči na dvorišču sumljiv ropot. Šel je ven in res prepoznal več tatov, ki so poskušali odpreti kurnik. Mož je skočil za tatovi, v istem hipu pa je počil strel. Ružič je padel; krogla mu je prodrla prsi in mu ranila srce. Obležal je na mestu mrtev. Pri kurniku so našli sveder, tatinski ključ in veliko vrečo, v katero so namerali tatovi skriti kure. O tatovih nimajo še nobenega sledu.

Razdelitev nagrad obč. sveta za najlepše okrašena okna, pomole i. t. d.

I. nagrada v znesku 50 K gospodu Henriku Franzlu, knjigovodji in hišnemu posestniku, Sredina 16.

II. nagrada v znesku 40 K gospe Alojziji Tratnikovi, gostilničarki na Sv. Petra cesti 27.

III. nagrada v znesku 30 K gospe Ani Pirčevi, c. kr. geometra in hišnega posestnika soprogi, Grubarjevo nabrežje 16.

S pismenimi priznancami pa so bili odklopani sledeči posestniki okusno okrašenih oken, pomolov, verand itd.:

Ljubljanska kreditna banka.

Katoliška tiskarna.

Gdč. Mila Kubelka, Elizabetna cesta št. 1.

Dr. Evgen Gallatia, zdravnik, Elizabetna cesta št. 1.

Vaclav Kubelka, hišni posestnik, Elizabetna cesta št. 1.

Fran Medic, trgovski sotrudenik, Elizabetna cesta št. 5.

Blaž Štimec, železniški sprevodnik v p., Elizabetna cesta 5.

Josipina Kesslerjeva, trgovčeva soproga, Elizabetna cesta 7.

Ada Kristanova, urednikova soproga, Elizabetna cesta 7.

Leopoldina Kalanova, vdova c. kr. višjega davčnega nadzornika, Elizabetna cesta 7.

Gospa Elza Prelovškova, soproga magistratnega stavbnega svetnika in posestnika vile, Dr. Val. Zarnikova ulica 11.

Alojzij Lilleg, c. kr. višji davčni upravitelj v p., ces. svetnik, Vrhovčeva ulica 2.

Jerica Accetto, hišna posestnica, Tabor 2.

Jakov Dimnik, mestni nadučitelj, Komenskega ulica 16.

Anton Perger, želez. vratar v p., Komenskega ulica 16.

Jakob Furlan, mestni učitelj, Komenskega ulica 14.

Ivan Smolič, postajni načelnik, Komenskega ulica 14.

Dr. Alojzij Praunseiss, zobozdravnik, Miklošičeva cesta 6.

Gospa M. Čudnova, trgovčeva vdova, Sodna ulica 6.

Karle Zahradniček, c. in kr. polkovnik itd., Sodna ulica 7.

Dr. M. Natlačen, odvetniški koncipijent, Sodna ulica 5.

Mavro Fürst, trgovec, Sodna ulica 5.

Jernej Babič, posestnik, Sodna ulica 3.

Ivan Presker, žel. oficijal, Sodna ulica 4.

Dr. Alojzij Kokalj, odvetnik, Sodna ulica 2.

Josipina Deu, mestnega klavniškega oskrbnika vdova, Sodna ulica 1.

Miha Moškerc, urednik, Dunajska cesta 32.

Fran Lang, tehniški pomočnik, Janez Trdinova ulica 2.

Karel Planinšek, trgovec, Dunajska cesta 20.

Fran Tomc, lastnik trgovske agenture, Dalmatinova ulica 1.

Karel Pick, c. kr. inženir, Gledališka ulica 10.

Ivan Plantan, c. kr. notar, Gledališka ulica 10.

Jože Dornik, trgovski knjigovodja in posestnik, Bleiweisova cesta 30.

Rudolf Vesel, c. kr. blag. kontrolor, Gradišče 15.

Matko Röthel, c. kr. višji poštni oficijal, Gradišče 15.

Fran Krapež, kavarnar in gostilničar, Dvorni trg 3.

Aleksander Gjud, brivec in posestnik, Kongresni trg 6.

Anton Štrekelj, stavec, Sv. Petra cesta 65.

Frančiška Marzolini, Sv. Florijana ulica 30.

Jan Duffé, stavbni nadsvetnik in posestnik, Karlovša cesta 20.

Avzug Bukovic, deželni računski revident, Karlovška cesta 20.

Fani Možina, posestnica, Sredina 14.

Ivan Klančičar, policijski stražnik, Sredina 12.

Meta Železnikar, Sv. Petra c. 7.

Otokar Adam, c. in kr. stotnik-avditor, Grubarjevo nabrežje 14.

Fran Mulec, zasebni uradnik, Grubarjevo nabrežje 14.

Henrik Smrekar, Grubarjevo nabrežje 16.

Aleksander Götzl, pozlata, Grubarjevo nabrežje 18.

Alojzija Račič, nadučiteljeva soproga, Grubarjevo nabrežje 18.

Matej Soklič, trgovec, gostilničar in posestnik, Konjušna ulica.

Henrik Kenda, trgovec in posestnik, Mestni trg 17.

Janko Popović, trgovec in posestnik, Bleiweisova cesta 39.

Alojzij Lilleg, trgovec in posestnik, Bleiweisova cesta 25.

Dr. Viktor Murnik, tajnik trgov. in obrtniške zbornice, Bleiweisova cesta 25.

Ciril M. Koch, mestni arhitekt in posestnik, Levstikova ulica 4.

Ivan Pribil, zavar. podravnatelj in posestnik, Levstikova ulica 4.

Maks Kostanjevec, c. kr. finanč. tajnik in posestnik, Levstikova ul. 6.

Janko Česnik, trgovec, Levstikova ulica 6.

Fran Višnikar, c. kr. višji sodni svetnik v pok., Nunska ulica 17.

Elizabeta Bercetova, vdova, Nunska ulica 17.

Ferdinand Staudacher, c. kr. računski revident in hišni posestnik, Nunska ulica 19.

Berta dr. Trillerjeva, podžupanova soproga itd., Levstikova ul. 8.

Ana Hudovernikova, soproga c. kr. notarja in posestnica, Erjavčeva cesta 24.

Viktor Skaberne, deželni višji inženir itd., Cesta na Rožnik 1.

Minka Ogorečeva, hišna posestnica, Cesta na Rožnik 3.

Josip Verbič, posestnik, Cesta na Rožnik 5.

Lotte Seemann, posestnica, Simon Gregorčičeva ulica 18.

Gdč. Josipina Tavčarjeva, Breg. Vinko Zirnstein, strugar, Ilirska ulica 20.

Fran Planinec, žel. nadrevident, Ilirska ulica 20.

Augusta Mattanovič, mestna učiteljica, Ilirska ulica 25.

Ferdinand Accetto, tehnik in posestnik, Sv. Petra cesta 64.

Ivan Hribar, Sv. Petra cesta 64.

Marija Bitenc, Kolodvorska ulica 1.

Ivanka Mikuš, Kolodvorska ulica 3.

Ivan Kristan, Karlovška c. 32.

Antonija Pibernik, Dolenjska cesta 13.

Roz Milavec, Dolenjska c. 13.

Ana Potočnik, Dolenjska c. 14.

Anton Štrukelj, Stari trg 3.

Josip Petkosig, trgovec in posestnik, Stari trg 4.

Ivana Seunigova, trgovka in posestnica, Stari trg 7.

Gospa Marija dr. Košeninova, zdravnikova in posestnikova soproga, Pot v Rožno dolino.

Marija Gerčar, zasebnica, Hrvatski trg 3.

Oroslov Bernatović, trgovec, Mestni trg 5.

Fran Bergant, posestnik, Sv. Jakoba trg 5.

Upraviteljstvo dežel. dvorca.

Upraviteljstvo mestnega magistrata.

Ravnateljstvo mestnega dekliskega liceja.

Vodstvo »Mladike« in župni urad sv. Jakoba.

bo tuj bogatin izven dežele plačal velikanske primanjkljaje in dolgove kranjske dežele. Ta je pa že predela. Kaj pa bo dobila kranjska dežela od davka na avtomobile, na šampanjec, na konjske dirke pa od davka na one, ki imajo čez 10.000 K letnega dohodka? Še toliko ne, da bi plačala agitacijske vožnje klerikalnih zatiralcev z deželnimi avtomobili. Vse upanje naših klerikalcev sloni na zvišanju davka na žganje. Klerikalci dobro vedo, da z davkom na žganje ne bodo nič omejili žganjepitja, nego samo ubožnemu ljudstvu naložili še težje breme, kakor je sedaj nosi, pa vendar hočejo v državnem zboru z navdušenjem glasovati za ta novi davek, ker bo dežela od njega dobila svoj delež. V »Slovenec« pa govore samo o davku na avtomobile, na šampanjec in na konjske dirke, popolnoma pa so »pozabili« na zvišanje davka na žganje. Kaj se tako boje volilcev, da jim take stvari skrivajo? Pa tudi zvišani davek na žganje, od katerega bo dobila dežela svoj delež, ne bo deželi dosti pomagal. Vsa politični začetnik ve, da vsi državni predlozi ne bodo zadostovali, da se z njimi pokrijejo velikanski primanjkljaji v deželnem gospodarstvu. Pa tega, kar bo dežela dobila od novih državnih davkov, ne bodo plačali bogatini iz tujih dežel, ampak vse do zadnjega vinarja, kar bo dobila dežela od novega davka na žganje — in drugo sploh ni vredno, da se upošteva — bo moral plačati kranjski revež, ki pije žganje, ker mu življenje ne da toliko, da bi si mogel kupiti pivo ali vino. Nič bogatini iz tujih dežel — ampak domači revež bo plačeval vsako leto stotisoče za kranjsko deželo, da bodo mogli klerikalci še dalje spekulirati in se na deželne stroške nobel voziti v avtomobilih. Kako pa, da so klerikalci tako pozabljivi in o tem nič ne povedo svojim volilcem?

+ Kmečki volilci v mestnih občinah. Kranjska dež. vlada stori klerikalcem, kar je le v človeških močeh. Vsako prijaznost jim stori in vsako uslugo jim izkaže, da celo terorizirati se pusti od njih tako, da bi se človek kar zjokal nad tolikim pomankanjem odpora. Pa klerikalci še niso zadovoljni: iz vlade hočejo napraviti deklorikalne stranke. Tako si je »Slovenec« v soboto privoščil vlado in se je vanjo zaletel, ker se boji, da bi morda ne ugodila zahtevi klerikalcev glede kmečkih volilcev v mestni kuriji. »Slovenec« zahteva od vlade, naj prelomi postavno in sprejme »pravno pripravljen« klerikalne stranke. Po postavi in razsodbi upravnega sodišča ne volijo kmečki volilci v skupini mest in trgov, če tudi spadajo dotične vasi v mestne ali trške občine, klerikalci pa zahtevajo, naj vlada prelomi postavno in da kmetom iz vasi volilno pravico v mestih in trgih. Svojo zahtevo podpirajo z prozorno grožnjo, da dež. zbor volitev ne bo potrdil, če ne bodo kmečki volilci volili v mestih in trgih!

+ Slajen shod, ali — odkrito rečeno: žalostna polomija dr. Šusteršiča. Od Dev. Mar. v Polju se nam poroča: V nedeljo, dne 16. novembra je oklical naš brihtni in občeznani občinski tajnik po maši kar pred cerkvijo, da se bo vršil velik shod v ljudskem domu (po domače v čukarji), a seveda samo za pristaše zloglasne S. L. S. in da bo na shodu govoril sam gospod deželni glavar dr. Šusteršič. Kmalu na to res pridrdra na stroške revnih in izjetih davkoplačevalcev zakurjeni deželni avtomobil, v njem pa sedi ponosni vojskovodja imenitne S. L. S., pričakujoč nepregledno množico, katere naj bi njegovemu prihodu dala potreben sijaj. A pretreslo je množico, kakor da bi bil prišel pod mrzel tuš, ko zapazi, namesto nepregledne množice — samo 7 — reci in beri sedem navadnih kimoceev slavne S. L. S. Razume se, da bi se bil pri tako mnogobrojnem številu zavednega (?) — občinstva shod malo težko vršil. Radi tega so skočili poslušni lakaji dr. Šusteršiča hitro v bližnje gostilne po ljudi, ter so na ta način z velikim trudom spravili število zborovalcev na približno 30 oseb. Seveda ni tudi manjkalo na shodu nežnega spola, to pa že radi tega ne, ker je bil sklican v ravno iste prostore in v istem času tudi shod radi volitev v obrtno sodišče. Na shodu je gromovnik, dr. Šusteršič, kakor menda vedno in na vsakem volilnem shodu delal vodo — to se pravi obljuboval je Zdobrovcem vodo, katero bo, kakor je na kratko ali žalibog že večkrat povedal, vzel direktno iz Save. Voda se bo pretakala, kakor se sliši v starih bajkah, kar skozi sedem vasi, in sicer še celo skozi take, v katerih imajo v času največje suše vode v izobilju. Osrečene bodo po zatratni zopetnji obljubi z vodo vasi: Jarše, Obrije, Šmartno, Hrastje, Sneberje, Gornja in Spodnja Zadobrova, Srce,

si poželi še več? — Razume se, da ni pozabil zopet obljubiti, da bo gradila dežela most čez Savo pri Sneberjih, da se bode ljudem denar, katerega dosedaj plačujejo za mostnino, lažje porabili za davke, ki se bodo v kratkem zvišali in za doklade za to ubogo kranjsko deželo, katero tako imenitno upravljajo korifeje S. L. S. Vse to dobimo pa, po zagotovitvi dr. Šusteršiča, precej po volitvah, in sicer vodo, most in — kar bo pa izmed vsemi obljubami najbolj sigurno — zvišane davke in doklade. Tako se je torej končal sijajno ta klaverni shod našega dičnega glavarja doktorja Ivana Šusteršiča v Dev. Mar. v Polju.

+ Nagovor na Čuke je imel dr. Krek na občnem zboru čukarske zveze in je v tem nagovoru liberalce primerjal vranam in lešnikarjem, Čuke pa seveda proglašal za Orle, ki se dvigajo v nebotične višave. Kar melanholičen postane človek, ako čita to ubožstvo, s katerim je dr. Krek razveselil Čuke. Ali mar dr. Kreka že zapuščajo moči. Časih je bil vendar pravi mojster »oštarjskih pridrig«. Ali pa je morda svoje moči koncentriral na drugo polje? Njegova ljubezenska pisma kažejo še vendar zelo svežo fantazijo in pristno čustvenost. Če ga je minilo veselje za agitatorične nagovore na Čuke, naj jim pa spiše vzorna ljubezenska pisma. Če bi namesto drugega dela »Socijalizma«, ki ga socijalopolitično izobraženi krogi pričakujejo s tistim strahom, s katerim so teologi sprejemali njegovo sveto pismo, obelodanil pod naslovjem »Zaljubljeni Čuk« zbirko ljubezenskih pisem, bi s tem ustregel ne le svojim ožjim somišljenikom, nego vsem prijateljem in prijateljicam takega čtiva.

+ Agitacijska potovanja na deželne stroške. Včeraj teden sta se pripeljala dr. Zajec in prof. Jarč v elegantnem avtomobilu v Kranj. Ta avtomobil je deželni. Možakarja sta se torej z deželnim vozom pripeljala na strankarski shod in brčzas mora tudi dežela plačati stroške te vožnje. Res, velika je brezstidnost klerikalcev, ali da se upajo za službeno rabo dež. funkcionarjev namenjene avtomobile porabljati za agitacijska potovanja, to je tako provokantna nesramnost, da mora že res vsakega presedati. To klerikalno početje nas spominja na škandal, ki se je zgodil pred nekaj leti v drž. zboru. Tedaj je bil državni poslanec tudi neki poljski kmetič, ki je imel o »tvoje« in »moje« zelo klerikalne nazore. V državnem zboru so poslancem dani na porabo svinčniki in pisemski papir; na razpolago so jim zastoni, a seveda le v kolikor jih rabijo v drž. zboru. Omenjeni poljski kmetič pa si je to po svoje tolmačil, nabral svinčnikov in papirjev, kolikor jih je pač dobil in jih odnesel seboj domov. Mož pač ni mogel ali ni hotel razločevati med službeno in privatno porabo teh svinčnikov in papirjev. Ko so mu prišli na sled, je

Dvojna morala. Iz učiteljskih krogov nam pišejo. Vsakomur je še svežo v spominu kako »hosano« so gnali poslanci S. L. S. svojemu tovarišu fantu dr. Kreku, ki se pel visoko pesem o svoji ljubezni. V duhu starega, nekdanjega veljavnega krščanstva vzgojeni človek bi pač mislil, da je duhovnik, ki prelomi svojo prisego sploh nesposoben in nevreden opravljati svojo službo, oziroma, da ga pošlje škof v kak samostan, da se spokori in da ga na novo posveti. A nič tega! Kako drugače postopajo ti poveljevalci stanovskih »priseg« napram učiteljstvu. Odkar imajo čestilci dr. Krekovih avantur večino v c. kr. dež. šolskem svetu, so vpeljali novo kolono v kvalifikaciji učiteljstva, seveda, v prvi vrsti — naprednega. V to kolono se natančno vpiše, če se je slučajno kak napreden učitelj pregrešil proti naravnemu zakonu, da je oče nezakonskega otroka. In če prosi tak »nesrečnež« za kako boljšo službo, ima takoj na hrbtni psovo, da živi pohujšljivo, ni sposoben za to in to službo in imej še tako dobre uspehe. — Poudarjamo, da se tako prakticira le napram naprednemu učiteljstvu. Resničen je pregovor: če dva storita isto, ni isto.

Toliko besedi pa nič vsebine! Kilometersko poročilo je priobčil »Slovenec« o zadnjih klerikalnih shodih, a kaj so klerikalni govorniki na teh shodih povedali, to je vse zamolčal. Kaj je gospod doktor Schuster-schütz na Viču take otrobe vezal, da se »Slovenec« ni zdelo vredno jih priobčiti?

Einspieler je l. 1865. programatično pisal: »Hira in pade vera, hira in pade tudi narodnost« ter je pri tem navedel kot zgled Nemce, ki so pred 300 leti »zatajili« katoliško vero in zdaj vpijejo po svobodi, »pa je le ni in je tudi ne bode, dokler ne bode edinosti v sv. veri.« Bog ve, kaj si je Einspieler mislil petdeset let pozneje, ko so se Nemci uedinili, dasi verski razkol ni bil popravljen.

Iz srednješolske službe. Suplent na drugi državni gimnaziji v Ljubljani, Markus Bajuk je dodeljen tukajšnji prvi gimnaziji kot namestnik prof. Jul. Kreka, ki je dobil vsled boleznih dopust do konca šolskega leta.

Iz ljudskošolske službe. Za suplentinjo v Hrušici je imenovana namesto obolele učiteljice Marije Kralj bivša provizorična učiteljica v Borovnici Albertina Bajdič, na njeno mesto pa pride v Borovnico absolvirana kandidatinja Marija Petrič. Za suplentinjo v Dobrovi je imenovana namesto obolelega nadučitelja Franca Fabina absolvirana kandidatinja Kristina Rogar. — V brezplačno prakso je vstopila na četrti mestni slovenski deški šoli v Ljubljani absolvirana kandidatinja Jospina Likozar. Za prov. učiteljico v Ribnici je imenovana absolvirana uč. kandidatinja Jospina Oberman.

Sokolci v Parizu. Na mednarodni tekmi v Parizu so bili zopet Čehi prvi in naravno je, da je ta sijajni uspeh češkega Sokolstva vzbudil posebno v Pragi največje navdušenje. Tudi mi se od srca veselimo češkega uspeha, saj ni samo češki, nego slovanski, saj se je ta uspeh porodil iz tistega duha, ki navdaja vse pravo slovensko Sokolstvo. S ponosom pa gledamo tudi na svoje slovenske Sokole, ki so častno zastopali slovensko Sokolstvo v Parizu in si priborili drugo darilo. Nič nas pri tem ne moti, da niso mogli ohraniti pozicije, ki so si jo pridobili na tekmi v Turinu. Pri tekmi ne odločuje samo spretnost in dovršenost v izvajanju, nego igra tudi sreča veliko vlogo. Tudi Čehi niso bili vedno prvi, nego so se morali tudi že drugim umakniti, pa so si zopet priborili prvenstvo. Kar slovensko čuti in misli, je nosno na to vrolo četo, ki je šla tekmovalat s prvimi telovadci sedanje dobe!

Dvajsetletnico kot potnik tvrdke Fr. Ks. Souvan praznuje te dni splošno priljubljeni g. Fran Schiffer, predsednik »Društva trg. potnikov«. G. jubilar je znan po vseh slovenskih deželah kot dober družabnik in vrl, zaveden Slovenec. Se mnogo let!

Cesta iz Predprul v Prule za Koširjem je res slaba, čemur se pa kar tako ne more odpomoči. Zgradili so tam kanal in je vsled tega lepa pešpot za sedaj izgubila svoje prejšnje lice. Pa je povsod tako. Če hodi še sto in sto ljudi, koder nasipajo ceste, tam morajo pripeljati vozniški, seveda podnevi, kamenje in naposled drobnega peska, da se cesta popravi, sto in sto ljudi se mora pa tačas ogibati vprežni živini in naloženim trugam. Tako je tudi s sprehajalci, obiskovalci, stanovanci in šolo obiskujočimi otroci prijetnih Prul. Na mehko zemljo debelega kamenja, potem drobnega peska in cesta je izgotovljena. Vse to morajo pa pripeljati konji s trugami, pešci se morajo pa ogibati, da jih ne zasuje. Tako je po ce-

lem svetu in tudi Pred Prulami. Le potrpljenja, pa bomo tudi tu zopet dobili lepo, pa še prav lepo cesto. — Tudi eden, ki se mora kamenju izogibati.

Nad vse važna narodna dolžnost je vestno izpolnjevanje narodnega gesla, kajti le če se bo povzdignila do višje stopnje naša obrt, industrija in trgovina, se bo slovenski narod razvil v gospodarskem, političnem in kulturnem oziru. Obrt, industrija in trgovina se bodo pa povzdignili le tedaj, če jih bomo podpirali. Med slovenskimi industrijalnimi podjetji zasluži gotovo eno prvih mest Kolinska tovarna kavnih primesi v Ljubljani. Izdelki te tovarne so tako izvrstne kakovosti, da so se na mah priljubili prav povsod. Če jih morda še ne rabijo v vsaki slovenski družini, leži vzrok samo v tem pred-sodku, da nobena domača stvar ni dobra, tuja pa vsaka izvrstna. Izvrstna kakovost Kolinske kavnne primesi je dokaz, da temu ni tako, temveč je tudi domače blago zmožno z uspehom konkurirati s tujim. Zato pa posegajte pridno po Kolinski kavnni primesi, ker ste lahko zagotovljeni, da je to izvrstno in pristno domače blago.

Nova šola. Deželni šolski svet je sklenil sporazumno z deželnim odborom, da se ustanovi za občino Zažar v vrhniškem okraju in za hiši št. 28 in 29 v Smrečju nova šola enorazrednica v Zažaru. V to svrhu se sistemizira tudi novo učno mesto.

Požar. V Preloki je zgorel posestnik Jurju Starasiniču skedenj z vso krmno in kmetijskim orodjem. Škoda znaša 700 kron. Zažgali so otroci, ki so se igrali z vžgalicami.

Krškavas. Minulo nedeljo je bila pri tukajšnji podružnični cerkvi maša. Seveda maša na sebi ni bila nič kaj posebnega, kar bi moglo zanimati širšo javnost, ampak pridiga je bila že takšna, kakor jo more edinele največji nasprotnik napredka svojim vernim in nevernim ovčicam pripovedovati. Pred nedavnim časom smo tukaj ustanovili narodno čitalnico, katera vzlic raznim nasprotstvom vrlo napreduje. In ta čitalnica, ki skrbi za svoje člane in drugo čitanja-željno občinstvo, ter jim nudi raznovrstnega zabavnega in poučnega čtiva, je nasprotnikom trn v peti. Vsled tega se je kaplan pri omenjeni pridigi strašno jezil ter člane odvrčal, da ne bi podpirali čitalnice, češ, v listih, ki se dobe v čitalnici, je skrit hudič (mogoče v »Slovenec«, katerega tudi imamo). Gotovo da bo čitalnica vsled tega vseeno napredovala, dokler bo imela tako navdušene in napredne člane in odbor. Gosp. kaplanu pa želimo, da se v prihodnje briga bolj zase ter svoje nazadnjaške backe.

Umobolni »slepi« pasażir. V petek se je v Sežano s tovornim vlakom v vozu, kjer je bilo razno blago, »slepo« pripeljal 24letni Oger Janoš Spornoga. Ko je v Sežani stopil iz voza, si je preje nabral v vozu sira in kruha ter s to prtljago hotel pobegniti. Ker so ga pa še pravočasno opazili, se je začel za njim lov in ubogi Janoš je bil kmalu ujet in odveden k okrajnemu sodišču v zapor. Tam mu pa ni nič kaj ugajalo in hotel se je oprostiti s tem, da je jel kopati v zid luknjo, skozi katero bi bil pobegnil, a mu je nakano zopet preprečil jetničar. Ker je bil spoznan za umobolnega, ga je sodišče oprostilo in drugi dan se je Janoš sicer brez sira in kruha, vendar pa zopet zastoj pe-ljal v spremstvu dveh obožerjenih mož proti svoji domovini. Baje je Janoš takih zabavnih izletov že vaje, neverjetni Tomaži pravijo, da je samo toliko neumen, »da lahko živi«.

Kinematograf »Ideal«. Senzacijski kriminalni roman po nedolžnem obsojenega v petih dejanjih v torek 18., sredo 19., četrtek 20. novembra. Te 3 dneve trajajo predstave po 2 uri, in sicer: od 3.—5., 5.—7., 7.—9., 9.—11. Za 10 v zvišane cene. II. prostor 30 in 40 v. V četrtek dijaške predstave pri navadnih cenah. Spored: 1. Lov na divje govede v Indokini. 2. Žurnal Pathé. (Najnovejši, šport, moda.) 3. Živ in mrtev. (Velikanski film v 5 dejanjih. Senzacijski kriminalni roman po znamenitem delu Julesa Maryja »Roger la Honte«.) 4. Maksov klobuk. (Komična učinkovitost z Maks Linderjem.) V petek, dne 21. novembra: »Nelina zaroka« (Veseloigra v 3 dejanjih s Pyslandrom.)

Samomor v topničarski vojašnici. Včeraj zjutraj se je ustrelil v topničarski vojašnici ognjčar N. Simak. Ustrelil se je s svojim browning revolverjem pod brado. Kroglja mu je prodrla celo glavo. Našla je Šimaka včeraj zjutraj neka deklica, Žagarjeva Minka iz Vodovodne ceste, ki mu je nosila vsako jutro mleko. Mož je ležal mrtev na postelji. Prenesli so ga v mrtvašnico. Vzrok samomora še ni znan in se bode tudi težko dognal, ker je pokojnik uničil pred smrtjo vsa svoja pisma.

Tat na trgu. Že delje časa so mesarji v Šolskem dvorodu pogrešali večje in manjše kose mesa, a nikakor niso zamogli priti tatu na sled. Danes se je to pa vendar posrečilo. Pri neki stojnici ni bilo nobenega človeka in ko se mesar nekoliko obrne, je kos — ki je še preje visel, izginil. V tem je pa že opazil tatu, ki je z zadovoljstvom odhajal s svojim plenom. Bil je velik črn pes, ki se je neopazno priplazil za stojnico, pograbil kos mesa in jo z njim veselo odkuril. Ku-ža je znan in tudi njegov gospodar, ki bode moral neredneža ali zapreti, ali ga pa z bičem naučiti poštenosti.

Nepredviden voznik. Včeraj je nek voznik po Kopitarjevi ulici tako nepredvidno vozil, da je zadel v plinovni kandelaber, vsled česar se je svetilka zdrobila.

Ljubljanski društveni orkester priredi jutri, dne 19. novembra v hotelu Tratnik »Zlata kaplja« koncert za člane, pod vodstvom koncertnega mojstra g. Bogomila Černya. Začetek ob 8. zvečer, vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 v. Za polnoštevilno udeležbo se priporoča odbor Ljubljanskega društvenega orkestra.

Narodna obramba.

Ciril Metodove podružnice pripevale so leta 1912 71.157 K 08 v, a letos, v času od 1. januarja do inkl. 5. novembra 1913 47.279 K 57 v. Da ne bomo nazadovali tudi v tem letu, nabrati moramo torej do konca tega leta še 23.877 K 51 v. Podružnice! Nabirajte marljivo članarino in darila! Pošiljajte prispevke vodstveni blagajni!

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Anton Pečenko 7 K 14 v. Dne 18. oktobra se je vršila svatba g. Alojzija Kodriča in gđ. Marije Mrovljetove iz Brji na Vipavskem v dobri Mošonovi hiši. Veseli gostje, njim načelu nadvse spoštovani in vlezalazni podžupan in učitelj g. Anton Možina, so pri tej priliki nabrali omenjeno vsoto za družbo in enako za društvo Sokol. — Mesto venca na krsto svojega dobrega sosed, pok. g. Evgena Ivanca, darovala je C. M. D. 10 K rodoljubna Fajdigaova hiša v Sodražici. — Dar iz Amerike. G. Fr. Sakser v New Yorku je nakazal C. M. družbi po naročilu g. G. J. Porenta, Black, Diamond Wash 33 K 70 v. — Rodbina Jospine Kraigher v Postojni je darovala 5 K mesto venca na grob blage gospe Mar. Boštjančičeve. G. dr. Iv. Dimnik, odvetnik v Krškem, je nakazal 10 K iz poravnave neke kazenske zadeve. G. Fr. P. (nečitljiv podpis) Od Sv. Jurja ob Juž. žel. je poslal 30 K 05 v, katere je nabrala g. Marica Zličar ob priliki gostije gđ. Anice Zličar z g. Mih. Bohorč. Podružnica pri Sv. Petru poleg Gorice je poslala med drugim tudi 4 K 71 v, nabranih na predlog g. Filipa Pahorja, stud. živinozdravniške akademije, ob prihodu Poljakov iz Ljubljane s »katoliškega shoda«. G. K. Ambrožič iz Novesulice je odstopil dar 5 K, katere je nakazal družbi g. Jernej Jankovič na Kalu.

Prijatelji družbe sv. C. in M. v Ameriki. Gg. Jos. in Andrej Jankovič in Fr. Penko s Kala doma, darovali so družbi 12 K, vsoto je nakazal g. Jernej Jankovič. Na željo iz službe mest. užit. zakupa izstopivšega in v Ameriko odpotavšega paznika Ivana Bedenčiča je izročil družbi zaupnik 3 K.

Blizu je praznik sv. Miklavža in blizu Božič. Mala Slavica Papeževa je darovala družbi prav dobro ohranjenih igrač, da jih podari svojim gojencem. Srčna zahvala dobri Slavici. Prosimo in prav tople priporočamo, da dobi mnogo posnemovalcev in posnemovalk, priporočamo pa posebno rodoljubnim Slovenkam, da se za nabiranje igrač, blaga za obleko in primernih darov žrtvujejo in tako oskrbe družbinim malčkom, ki jih je le v samih vrstih čez 1600, veselo miklavževanje, oziroma veselo božično. Darovi naj se pošiljajo pisarni družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Narodni dom.

Ženska podružnica Ciril - Metodove družbe v Krškem je priredila 12. oktobra s pomočjo moške podružnice vinskih trgovcev v sokolski dvorani in drugih prostorih Gregoričevega hotela. Dvorana je bila prav okusno dekorirana, posebno krasen je bil cvetlični paviljon. V drugih paviljonih, ki so bili vsi prav lično urejeni, so prodajale dame vino, jestvine, kavo, čaj itd. Za srečolov so nabrale prav mnogo lepih dobrot. Pri veselici je iz prijaznosti sodeloval tudi krški salonski orkester, ki je mnogo pripomogel, da je veselica tako dobro uspeła. Za zabavo je preskrbel tudi gledališki odsek Sokola s šaljivo enodejanko »Čitalnica pri branjevki«. Zlasti sta ugajali gospa »Korfula« in dražestna »Charlotta«. V muzeju, za katerega sta delala

bučno reklamo dva vrla, mlada Hrvata, je bilo dosti smeha. Zabava je bila prav živahna, kljub majhni udeležbi. Izven odlične družbe iz Zagreba tujev ni bilo. Pogrešali smo pa tudi marsikakega domačina. Vsekako je pa bil gmoten uspeh nepričakovano dober. Čistega dobička je 442 K 72 v. Vsota se pošlje odboru Ciril-Methodove družbe kot izreden prispevek.

Slovenskemu učiteljstvu in mladino ljubom. Društvo »Branibor« je izdalo z velikimi žrtvami II. letnik »Koledarčka slovenski mladini« (za leto 1914). Koledarček je po obliki in vsebini mnogo popolnejši kot je bil I. letnik. (Oziral se je tudi na praktično stran ter ima koledarček poleg zanimive vsebine tudi imenik součencev, urnik in beležke.) Cena mu je ostala neznatna 20 vin., s pošto 25 vin., pri večjih naročbah je plačati le poštino. Kje je vzrok, da letos prihaja tako malo naročil. Niti tretjina še ni naročenih. Napravite vendar mladini veliko veselje in jo pomagajte utrjevati v narodni zavesti. Nemški učitelji in razumniki kar krošnjarijo s svojimi strupenimi koledarčki tudi med našo mladino.

Svoji k svojim. Tvrška Golob & Ko., tovarna raznih masti in čistil za kovine in usnje, je zopet izročila družbi sv. Cirila in Metoda 200 K. Imenovano tvrško tembolj tople priporočamo, ker je odlično, na obširni narodni podlagi zasnovano narodno podjetje, edino na slovenskem jugu. Golobove izdelke splošno hvalijo, vendar je želeli, da se še bolj vsestransko razširijo.

Društvena naznanila.

Pevski zbor »Ljubljanskega Zvon« je imel v soboto zvečer v mali dvorani »Narodnega doma« prijateljski sestanek, na katerem se je vez, ki člane tega pevskega društva navdušenje za lepo petje, poglobila in upati je, da bo »Ljubljanski Zvon« v bodoče še vztrajneje nadaljeval začetno delo! Pevske vaje za ves zbor so odslej vsak torek in četrtek ob 8. zvečer.

Za zabavni večer društva slovenskih trgovskih sotrudnikov vlada izredno zanimanje in to po vsej pravici. Kdor pozna priznanega komika gosp. pl. Sladoviča, ki bo nastopil pri tej priložnosti, ve, da bo obilo zabave in smeha, zraven pa pride še »sveta Johanca« iz Vodice.

Zabavni večer slov. trgovskega društva »Merkur« se je vršil ob obilni udeležbi občinstva v nedeljo, 16. t. m. ob pol 8. v veliki dvorani Narodnega doma. Dvorana je bila lepo okrašena, sodeloval je društveni pevski zbor pod vodstvom g. Z. Prelovc a ter zapel več pesmi. Izvajala so se Fr. Ferjančiča: »Pevci smo slovenski mi«; J. Caniča: »Tajna ljubav«; O Deva: »Koroške narodne pesmi« (2); Fr. Koruna: »Potrkali na okno«. Najbolje so ugajale koroške narodne pesmi, pa tudi ostale so izbornu uspele. Društveni moški zbor razpolaga s svežimi glasovi in pod vodstvom g. pevovodje se bo dvignil še na višjo stopnjo. Sodeloval je tudi dobroznan salonski orkester Sokola I., ki je pod vodstvom g. Sal-miča častno rešil svojo nalogo tako pri koncertnem, kakor tudi plesnem delu sporeda. Orkester se dobro razvija in pod spretnim vodstvom g. kapelnika zamore postati iz diletantskega še umetniški. Ob 3/4, na 11. vršilo se je žrebanje dobrot, ki je prineslo marsikateremu srečo. Dobitki so bili krasni, žal da jih je bilo le omenjeno število. Po končanem sporedu vršil se je pozno v noč animiran ples, ki se je zaključil šele po 2. uri. Do konca je vstrajala večina posetnikov, med katerimi je bilo tudi več veljakov iz občinskega sveta, trgovske in obrtniške zbornice itd. itd. Prihiti so na to priložitev tudi gosti iz Gorice, Trsta in od drugod. — Večer je bil zabaven in nekam domač, brez običajne napetosti, pokazalo pa je s tem društvo »Merkur«, da zna gojiti družabnost, občinstvo pa, da zna ceniti vrline in zasluge društva.

Sokol na Vrhniki je izgubil zvestega in neumornega delavnega člana in tajnika. V Framu na Štajerskem umrl je farmacevt Anton Pirkmaier po večmesnem hiranju. Da nam bridka smrt ugrabi tako nadebudno mlado življenje! Ostal bode Sokolu, za katerega je neutrudno deloval, in vse napredni javnosti v trajnem spominu! Bodi mu lahka zemlja domača!

Akad. teh. društvo »Triglav« v Gradcu ima svoj I. redni občni zbor 19. novembra 1913 ob 8. zvečer v prostorih »Zur Stadt Neugraz«.

Akad. društvo slov. veterinarjev na Dunaju priredi II. redni občni zbor v soboto, 22. t. m. v restavraciji »Siegler, Neulinggasse 28, z običajnim dnevnim redom. Začetek ob pol 8. zvečer.

Prosveta.

Ples v maskah. Imamo to pot posla za guvernerjem grofom Rikardom, katerega tragična krivda tiči v tem, da ljubi Amelijo, ženo svojega zvestega tajnika Renata. Pravičen in strog vladar je, ljudstvo ga ljubi, a plemstvo ga sovraži in se zaroti, da ga spravi s poti. Vedeževalka Ulrika mu prorokuje, da ga bo usmrtil tisti, ki mu po njenem vedeževanju prvi seže v roke. To je Renato, njegov tajnik, ki gre med zarotnike, ko vidi, kako in kaj je z njegovo ženo. Vse dejanje teče počasi naprej in zdi se, da mu manjka prave dramske sile. Poleg tega pride v poštev tudi to, da je ljubljanski oder majhen in izgublja na njem obenem a samostojno nastopajoče skupine tla prave možnosti in realnosti. V drugem dejanju naleti na morišču Renato na grofa in svojo ženo, ko si izpovedujeta v duetu ljubezen. Amelija je ravno tako oblečena kakor v prejšnjem dejanju in ne stori drugega nego to, da potegne pajčolan preko obraza, in moč je ne spozna. S tem izgubi vsa stvar na resnosti in še tisto malo starinske dramatike, kar bi imelo učinkovati, splahne v nekakšno pravljico, kateri je treba pač vse verjeti. Godba je jako melodiozna, največkrat vesela in poskočna kakor v razposajeni opereti. Melodije nimajo tistega zanosa, tistega temperamenta in tiste karakteristične notranje sile, kakor pri Trubadurju, pri Rigollettu itd., so pa polne vesele inven-cije svojega mojstra, prijetne in zabavne. Finali koncema nekaterih dejanj so tako živahni in prostodušni, da bi se postavila lahko z njimi tudi kaka mojstrska opereta. Kar se tiče celotne vzporeditve, moramo zagrebški operi z veseljem priznati, da študira vestno in točno, da ne prezira niti malenkosti, temveč obdela stvar, ki si jo izbere, od vseh strani, v drobnjavah in veličinah, prav do tiste popolnosti, do katere ji to omogočuje pevski materijal, s katerim ta čas razpolaga. Včerajšnja opera zahteva celo tropo solistov. Rikard, Renato, Amelija, paž, Ulrika, Samuel, Tom in še Silvan in še sodnik. Vodstvo je razdelilo vloge po najboljši možnosti. Rikard g. Lowczinskega je bil simpatičen in je uspel v lepi meri. Odlikoval se je v prvem dejanju pri vedeževalki, v drugem dejanju v duetu z Amelijo in koncem zadnjega dejanja, kjer je umrl diskretno in čustveno. Renato ni nudił gospodu Vuškoviču takih igralskih prilik kakor na primer Scarpia v Toski. To pa, kar je mogel napraviti iz svoje vloge, je storil v pevskem in igralskem oziru v polni meri. Gospa Poljakova je igrala paža jako srčkano in iskreno. Njen glas je pravi in naraven žensko-zvonik sopran, ki ima poleg prirojene lepote še najboljšo solo. Gospodična Korošičeva je dala duška svojemu močnemu in rutiniranemu glasu in bila živahna tudi v igri. Ulrika, vražarica, je našla dobro interpretinjo v gospodični Valentijevi. Njen alt je še mlad, ali ima že močne, temno zabarvane tone zlasti v nižji legi. Njeno petje kaže zdrav in velik muzikaličen talent. S hvalo treba omenjati še gospoda basista Križaja in Lesiča, ki sta kaj ugodno prila in igrala. Tudi g. Jurašič kot mornar in g. Binički kot sodnik sta bila na svojem mestu. Zbor je pel precizno, ni pa razpolagal s posebnim glasovnim materijalom zlasti med tenorji. Gospod kapelnik pl. Faller je dirigiral z vno primerno temperamentnega glasbenika. Vsi prostori so bili zasedeni, aplavza ni manjkalo.

Hipnotizem, somnambulizem in sugestija. O teh zagonetnih prikaznih si je moglo naše občinstvo v zadnjih dneh v kavarni »Evropa« in pa v »Narodnem domu« pretekli petek dobiti nekaj pojmov. Posebno zanimivi eksperimenti so se nudili obiskovalcem v »Narodnem domu« z izredno senzitivnim »mediumom« »Marija«, katera je v svojih nastopih: »materina ljubezen«, ekstaza, »sovražstvo in ljubav«, »globoko žalovanje« itd. navzoče občinstvo kar očarala in presenetila! — Nič manj občudovanja vredna sta bila medija »Ferdinand in Janko«. — Tu se je pokazalo, kako je še nerazkrito »duševno življenje človeško«, kaj naj si predstavljamo pod izrazom: »človeška prosta volja«? — Za vse inteligentne kroge so predstave in predavanja jako zanimiva. Srednješolski dijaki, ki se uče »dušeslovja« in logike, bodo s pridom poslušali predavanja izredno spretnega govornika. — Predavanje in predstave v različnih eksperimentih se vrše v »Narodnem domu« v sredo in četrtek, začetek vselej ob pol 9. zvečer. Vstopnina 1 K. — O tem predmetu izpregovorimo še obširneje v prihodnjih številkah!

Umetnost.

Koncert. »Glasbeni Matici« se je posrečilo pridobiti svetovno znano pevko-umetnico, ki slovi kot najboljša pevka na Švedskem in ki ravno sedaj žanje triumfe s svojimi koncerti po Evropi, gospo Valborg Svärdsström, da bo sodelovala v koncertu »Glasbene Matice« v nedeljo, dne 23. novembra v Ljubljani. Njen glas, ki ga kritiki imenujejo, da je najlepši na Švedskem — imenujejo jo švedski slavček — njena fenomenalna izobraženost tehnike in njeno globoko umetniško čustvovanje jo stavi med največje umetnike sedanjega petja. Primerja se nekdanji najslavitejši pevki Jenny Lind, ki je s svojim divnim petjem na občinstvo napravila nepozabne vtise: v pesmi je jokala, vzdihovala, vriskala, skratka: izražala celo skalo čustev. V preteklu predzadnjih let je ta slavna pevka-umetnica pela v skoro 150 mestih Evrope na 500 koncertih. Kritika evropskih muzikaličnih središč je malone popolnoma enoglasno priznala izvanredne zmožnosti pevke, ki so edine svoje vrste. Take svetovne pevke, ki drugod dobiva velikanske honorare, ne moremo kmalu slišati v Ljubljani. Sedaj jo prinese iz izreden slučaj, ko potuje po svoji koncertni turneji preko mest iz Prage preko Linca, Solnograda, Celovca, Gorice, Trsta, Pulja, kjer koncertuje v soboto 22. t. m. in se pelje preko Ljubljane 23. t. m. na Dunaj, kjer ima v največji novi koncertni dvorani napovedan koncert za 26. t. m.

Izpred sodišča.

Podržavljenje srednjih šol. — Sprejem učnega osobja v državno službo. V torek se je vršila pred upravnim sodiščem zanimiva obravnava, pri kateri je šlo za vprašanje, če je primorana državna uprava v slučaju podržavljenja kake zasebne ali mestne srednje šole, prevzeti v državno službo tudi vse prejšnje učno osobje v istem činovnem razredu. V tem specijelnem slučaju, ki se je obravnaval, je šlo za nameščene ravnatelja bivše mestne gimnazije v Welsu, tudi v Ljubljani dobro znanega nemškega profesorja Hintnerja, za ravnatelja podržavljene gimnazije. Državna uprava je sprejela sicer vse učno osobje bivše mestne gimnazije v državno službo, naredila pa je izjemo pri ravnatelju Florijanu Hintnerju, katerega je sicer tudi vsprejela v državno službo, toda ne kot ravnatelja, marveč kot profesorja s provizoričnim vodstvom gimnazije. Proti temu se je pritožila mestna občina, češ, da je imela gimnazija že prej pravico javnosti in je bila z državnimi gimnazijami v recipročnem razmerju. Pri tem se je sklicevala mestna občina tudi na naučno ministrstvo. Naučno ministrstvo je na tozadevno vprašanje odgovorilo, da je naučna uprava v slučaju prevzeta kake zasebne ali mestne gimnazije opravičena prevzeti tudi učno osobje, nikakor pa ni v to zavezana. Pravni zahtevki učnega osobja pri prevzetju kake zasebne ali mestne srednje šole v državno upravo za vsprejem in državno službo sploh ne obstoja. Naučna uprava odloča sama, če in v kakšnih činovnih razredih sprejme prejšnje učno osobje. Upravno sodišče se je pridruživlo tem izvajanjem in je pritožbo mestne občine kot neutemeljeno zavrnilo.

Mednarodna tekma v Parizu.

Iz Pariza smo dobili včeraj popoldne, za včerajšnji list že prekasno, to-le brzojavko:

Pariz, 17. novembra ob 8:49 minut dop.

Pri včerajšnji tekmi so si Slovenski Sokoli priborili drugo nagrado z doseženimi 78-8% vseh možnih točk ter dobili kot darilo krasno vazo, pokojeno od Unije francoskih gimnazistov. Tekma je bila silno naporna. Slovenci so mnogo trpeli vsled izredne strogosti laških, luksenburških in belgijskih sodnikov zlasti na bradiji in na krogih.

Vkljub temu in navzlic dejstvu, da so morali vsled poškodbe enega svojih najboljših tekmovalcev (Pogačnika) zamenjati z namestnikom, so Slovenci dosegli višji odstotek nego v Turinu. Razvrstitev vrst je takole: I. Čehi 804 točke, II. Francozi 778 točk, III. Italijani 772 točk, IV. Belgijci 723 točk, V. Slovenci 704 točk, VI. Luksenburžani 668 točk in med Belgijci in Slovenci znaša razlika samo 17 točk, Luksenburžane pa so Slovenci premagali sedaj že tretjič

z razločkom 38 točk. Tekmo je obiskal tudi predsednik republike Poincaré, ki je v navzočnosti ministrov sprejel tudi slovenske Sokole.

Prezentirale so mu vse tekmovalne vrste. Slovenska vrsta je pri tej priliki nastopila s staro zastavo ljubljanskega »Sokola«. Pri defiliranju je godba igrala »Naprej zastava Slave!«, slovenski Sokoli pa so predsedniku klicali »Živio« in »Na zdar!«.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor. — Bosanske železnice. — Lokalne železnice.

Dunaj, 18. novembra. V zbornici je predložil danes železniški minister Forster predlogo o bosanskih železnicah. Železniški minister je pri tem razvil kratak eksposé, v katerem je izvajal sledeče: Nova predloga je postala nujno potrebna in sicer iz sledečih razlogov:

1. da se anektirane dežele gospodarsko priključijo monarhiji.
2. da se železniško omrežje izboljša,
3. da se izboljšajo strateške komunikacije v mejnih krajih, ker so te železnice iz strateških ozirov največje važnosti.

Poslanec Choc: Lokalne železnice so tudi važne!

Železniški minister: Potrpite, pridemo tudi k lokalnim železnicam!

Nujnost zgradbe bosanskih železnic je razvidna tudi iz tega, da je bosanski sabor sprejel predlogo že 6. marca t. l. Dokler pa Avstrija in Ogrska ne dasta svojega dovoljenja, se gradnja ne more pričeti. Minister opozarja na obširno motivacijo, ki je zbornici predložena v tisku. Kar se tiče denarnih bremen, ki jih bo nosila monarhija za te železnice, pravi minister, da so ti stroški samo prispevki k vsem stroškom in tem bolj upravičeni, ker je Bosna v teku prejšnjih let imela direktne izdatke za monarhijo.

Poslanec Diamand: Bosna za nas?

Minister: Pojasnila dobite v železniškem odseku!

Kar se tiče lokalnih železnic, pravi minister, da se je vlada odločila predložiti to predlogo, ko bo rešeno vprašanje v razpravi se nahajajoča finančna predloga. (Živahni medklici.) Tozadevna predloga bo upoštevala zahteve in potrebe raznih avstrijskih kronovin v večji meri, kakor do sedaj, pomenila pa bo za deželne finance velikansko breme. Zato izjavlja v imenu vlade že danes, da se lokalno-železniški zakon, če bo tudi sprejet, ne bo prej izvršil, predno ne bo zbornica pripomogla državi do novih, preko sedaj v razpravi se nahajajočih finančnih virov. (Živahni medklici.)

Nato se je nadaljevala specijalna debata o finančnih predlogih. Vršili so se dejanski popravki, Rusini obstruirajo.

Delegacijske.

Dunaj, 18. novembra. Danes ob 4. pop. se vrši prva seja ogrske delegacije, ob 6. prva seja avstrijske delegacije. Obe bosta imeli samo formalni značaj ter bosta izvolili predsedstvo in odseke.

Dunajski mestni svet.

Dunaj, 18. novembra. Dunajski mestni svet je sprejel protestno resolucijo proti poslancu Stranskemu, ki je kakor znano v svojem govoru razžalil Dunajčane z besedami: »Das vertotelte Wien«.

Tržaški namestnik na Dunaju.

Dunaj, 18. novembra. Tržaški namestnik princ Hohenlohe je dospel na Dunaj ter konferiral v parlamentu z italijanskimi poslanci zaradi akcije, ki jo nameravajo podvzeti proti namestniškemu odlokom proti regnicolom.

Pasivna resistenca.

Budjevice, 18. novembra. Shod čeških učiteljev, katerega se je udeležilo nad 1000 učiteljev, je sklenil zahtevati takojšno ureditev plač, sicer prično učitelji s pasivno resistenco. Sklep so brzojavno naznanili ministrskemu predsedniku, namestniku in predsedniku upravne komisije. Poslanec Kalina je izjavil, da se češki radikalci ne morejo zavzeti za finančni načrt, ker morajo podpirati Rusine.

Praga, 18. novembra. Glasilo čeških železniških uradnikov pravi, da vest, da nameravajo železniški uradniki pričeti s 15. decembrom s pasivno resistenco, če do tedaj ni rešena službena pragmatika za državne uradnike, ni resnična.

Gališka volilna reforma.

Lviv, 18. novembra. Tudi včeraj ni prišlo do sporazuma in cela za-

deva se prenese zopet na Dunaj. Akcija za delazmožnost gališkega deželnega zbora je stopila sedaj v odločilen stadij. Včeraj sta imela posvetovanja demokratična levica in poljska napredna stranka. Demokrati so proti proporcionalni volilni pravici v mestih. Demokrati bi se novemu predlogu ne upirali preveč. Popoldne se je vršila plenarna seja centra in vzhodnjegaliških avtonomistov. Izdelali so minimum svojih zahtev, zdi se pa, da manjka odločnosti. Rusini presojaajo položaj zelo pesimistično.

Dunaj, 18. novembra. Parlamentarna situacija se je izboljšala. Pogajanja glede gal. deželnozbornske reforme potekajo ugodno. Upati je, da pride še tekom tega tedna do sporazuma in da se sestane dežel. zbor 27. t. m. Glavna sporna točka je vprašanje števila deželnih odbornikov. Pogajanja se bodo končala v Lvovu. Ker pa rusinski poslanci pred končno volilno reformo nočejo ustaviti obstrukcije v državnem zboru, so se načelniki klubov danes opoldne zedinili, da se vrši prihodnja seja državnega zbora danes teden. Debata o zakonu glede zvišanja davka na žganje se konča najbrže danes z zaključnim poročilom glavnega referenta Steinwenderja.

Dunaj, 18. novembra. Predsedstvo rusinskega kluba je konfiriralo danes poldrugo uro s Stürgkhom, ki jo je obvestil o kompromisu poljskih strank. V četrtrek se vrši v Lvovu plenarna seja vseh rusinskih državnih in deželnih poslancev. Od te seje je odvisna rešitev cele krize.

Ogrska delegacija.

Budimpešta, 18. novembra. Opozicijski delegati so se odpeljali včeraj na Dunaj. Zedinili so se, da bodo izvedli svojo akcijo v plenumu delegacije, sej odsekov pa se ne bodo udeležili in tudi ne bodo sprejeli mandatov v odsekih kakor se tudi ne bodo udeležili volitev pri konstituiranju. Osemindesetniki so sklenili, da se ne udeležijo seje, ko bo prebran prestolni govor, in da se tudi ne udeležijo dinerja. Bojkotno gibanje je navetoval grof Andrassy. Grof Andrassy in Rakovszky pa se bosta udeležila sprejema na dvoru.

Budimpešta, 18. novembra. Šestnajst članov parlamentarne straže pod poveljstvom polkovnika Petra pl. Horvatha je odpotovalo na Dunaj. Ker sme po poslovniku nastopiti straža samo na zahtevo predsednika poslanske zbornice, prideta tudi predsednik Beöthy ali pa podpredsednik Szasz na Dunaj.

Budimpešta, 18. novembra. Ministrski predsednik grof Tisza se začetkom ni nameraval udeležiti sej delegacijskih odsekov. Ker pa je ogrska vlada izvedela, da se bo govorilo v avstrijski delegaciji tudi o dogodkih na Ogrskem, je sklenil grof Tisza, da ostane tudi med odsekovimi sejami na Dunaju, da more takoj odgovoriti na eventualne napade v avstrijski delegaciji. Opozicija pride šele v sredo na Dunaj.

Bosna.

Dunaj, 18. novembra. Pod vodstvom predsednika trgovske in obrtniške zbornice za Bosno in Hercegovino Berkovića je dospela deputacija, obstoječa iz podpredsednika zbornice Saloma, poslanca Mesića, predsednika industrijskega društva Hartmanna, Sajna in dr. Spahića na Dunaj, da protestira proti praksi davčnih oblasti v Bosni in Hercegovini. Odposlanstvo je sprejel vitez Bilinski. Deputacija je izjavila, da ta praksa ni upravičena, ker so gospodarske razmere v Bosni in Hercegovini neugodne. Vsled tega se ne da upravičiti izredno zvišanje davkov. Bilinski je odgovoril, da je vse to posledica velikih potreb dežele. Pripravljen pa je naročiti, da nastopajo deželni uradi pri davčnih rekurzijah z največjo liberalnostjo. Podaljšal bo tudi termin za vlaganje rekurzov in odredil, da se odgodi plačevanje nekaterih davkov za tako dolgo, da bodo rekurzi rešeni.

Dunaj, 18. novembra. Bosanska železniška predloga pride jutri pred zbornico. Zatrjuje se, da bo podala vlada ob tej priliki tudi poročilo o lokalno-železniškem programu.

Novi kardinali. — Račun s papežev smrtjo.

Rim, 18. novembra. Avstro-ogrski zahteva od Vatikana, da naj imenuje novega kardinala za Avstro-Ogrsko in sicer nekega ogrskega prelata. Ta zahteva je posledica skupne akcije trojeve, ki je sklenila, da z ozirom na bližajočo se novo volitev papeža okrepi svoje stališče. V kratkem bosta imenovana za kardinala tudi dunajski in kelmorajnski nadškof.

Španski kralj v Parizu.

Pariz, 18. novembra. Španska kraljevska dvojica je dospela sredi sem. Sprejeta je bila z vojaškimi

častmi. Splošno pozornost je vzbudilo dejstvo, da se sprejema ni udeležil Poincaré.

Francosko vojno brodovje.

Pariz, 18. novembra. Mornariški minister Bandin se je izjavil o posetu francoskega vojnega brodovja v Levantni sledeče: Tradicionalni vpliv Francoske v Levantni zahteva, da Francoska tega vpliva ne pusti v nemar. Vsled bukareškega miru, ki se je sklenil močno pod vplivom Francoske, je pač dobro, da pokažemo svojo zastavo tudi v vzhodnem Sredozemskem morju, kjer ima Francoska zveste in preizkušene prijatelje. Obisk Egipta in sestanek lorda Kitchenerja z admiralom Boné de Lapeirere lahko demonstrira angleško-francosko prijateljstvo.

Pariz, 18. novembra. Vožnji francoskega brodovja v Levanto pripisujejo velik političen pomen. Francosko brodovje bo šlo 16 vojnih ladij in se bo združilo v Pireju z angleškim brodovjem, ki šteje 26 ladij, tako da bo zbranih v pristanišču 42 francoskih in angleških vojnih ladij, ki bodo priredile veliko manifestacijo za francosko-angleško entento.

Angleške dvorne navade in žena avstrijskega prestolonaslednika.

London, 18. novembra. Ker po angleški dvorni navadi žena avstrijskega prestolonaslednika nima kraljevskega dostojanstva, se nadvojvoja svoječasnno ni udeležil slovesnega kronanja angleške kraljeve dvojice. Kralj Juri je to dvorno navado sedaj razveljavil in odredil, da se izkažejo ženi prestolonaslednika v Saint Jamesu kraljevske časti.

Zedinjene države in Mehika.

London, 18. novembra. Reuterjev urad poroča iz Mehike: Predsednik Huerta je izjavil včeraj zvečer: Na noben način se ne umaknem s svojega mesta. Skrbel bom slej kot prej, da ohranim v deželi mir. Pač se lahko zgodi, da pridejo inozemci v nevarnost, v tem slučaju pa bom storil vse, da jih ščitim. Res je, da se utegnejo najnižji sloji spuntati, uporabil bom pa skrajna sredstva, da napravim zopet red in mir in da kaznujem krivce.

New York, 18. novembra. Glasom brzojavke iz El Pasa vlada med konstitucionalisti veliko veselje zaradi zavzetja Juareza, katero mesto smatrajo za vrata za uvoz ameriškega orožja v Mehiko. Kakor se je sedaj pokazalo, je izvršil vstaški general Villa pred kratkim samo navidezno napad na Chihuahua, da odvrne zvezne čete od Juareza, med tem pa je napadel ponoči Juarez. Mala garnizija, ki je ostala v mestu, je zbežala.

New York, 18. novembra. Kakor poročajo iz El Pasa so začeli mehiški vstaši streljati v Juarezu ulete zvezne vojske. Iz Mehike poročajo, da se zbira del vstašev pri Oricabi. Če vzamejo to mesto, je železniška zveza z obalo pretrgana.

Berolin, 18. novembra. Iz New Yorka poroča »Berliner Tageblatt«: Mehikanski vstaši so zavojevali cel sever Mehike. Za provizorično glavno mesto so proglasili mesto Culiacan. Za sedaj je predsednik provizorično vstaški general Canzan. Počasi se bližajo vstaši mestu Mehiki. Predsednik Huerta bo sklical kongres za četrtlet ter prebral svoj sklep. To bi pomenilo definitivni razkol z Zedinjenimi državami.

Washington, 18. novembra. Bryan in Wilson sta imela sredi posvetovanja. Dasiravno je vlada mnenja, da se mora Huerta ukloniti, hoče vendar počakati, kak vtisk bo napravil na njega pritisk inozemstva. Šele potem bodo storile Zedinjene države odločen korak.

Mehiko, 18. novembra. Zatrjuje se, da se je sestal ameriški poslanik s Huerto in mu je ta izjavil, da ne bo odstopil, in da bo poslušal samo take nasvete, ki se skladajo z njegovim dostojanstvom in z dostojanstvom Mehike.

Novi Jork, 18. novembra. Med mehiškimi generali je prišlo do hudega odpora proti predsedniku Huerti zaradi njegovega postopanja proti Zedinjenim državam. General Blanquet je v sporazumu z vsemi voditelji armade sklenil Huerto aretirati, kjer je to edina možnost sporazumeti se z Zedinjenimi državami.

Mehika, 18. novembra. Huerti se je posrečilo zbrati toliko senatorjev, da je mehiški senat sklepčen. Sklepom tega senata se hoče Huerta podvreči. V petek je odločen dan.

Dogodki na Balkanu.

Srbija.

Belgrad, 18. novembra. Srbska narodna banka je sklenila, da izda v kratkem tudi bankovce pa 50 dinarjev.

Belgrad, 18. novembra. Notranje ministrstvo je dovolilo, da smejo vse one osebe, ki se izkažejo, da imajo

kak poklic, potovati po novih srbskih pokrajinah. Prepoved potovanja ostane v veljavi samo za sumljive osebe in ženske nemoralnega življenja.

Belgrad, 18. novembra. Vlada »Samouprava« pravi povodom raznih napadov na srbskega notranjega ministra, češ, da je protustavno postopal v Novi Srbiji, da more državno-pravno stališče Nove Srbije urediti le poseben zakon, ki ga sklene srbska skupščina. Vse dosedaj izdane odredbe so samo provizorične.

Belgrad, 18. novembra. (Izvirna brzojavka srbskega tiskovnega urada »Slovenskemu Narodu«.) Državni svet je dovolil vojnemu ministru kredit, da zgradi veliko smodnišnico v enem večjih krajev novoosvojenih pokrajin.

Srbska vojna odlikovanja.

Belgrad, 18. novembra. Uradni list priobčuje kraljev ukaz, s katerim se ustanovi v spomin na vojno leta 1912. vojno odlikovanje na rdečemodro belem traku. Avers odlikovanja kaže Kosovo polje z vzhajajočim solncem in napisom: »1912. Osvečeno Kosovo«, revers pa kaže dvo-glavne srbskega orla z imeni: »Kumanovo, Skoplje, Prilep, Odrin, Veles, Novi pazar, Debar, Štip, Prizren, Mardar, Bitoli, Skader, Ohrid, Sjenica, Dojran, Tetovo, Drač, Elbasan, Priština. Odlikovanje dobe vsi srbski vojak, ministri, poslanci in uradniki ter člani tujih misij Rdečega križa in vojni poročevalci.

Srbske železnice.

Belgrad, 18. novembra. (Izvirna brzojavka srbskega tiskovnega urada »Slovenskemu Narodu«.) Železniško ravnateljstvo je potrdilo pogodbo med srbsko in francosko družbo za industrijska podjetja, da proučita nove proge Mardar-Priština in Raška-Mitrovica.

Solunsko pristanišče in Srbija.

Belgrad, 18. novembra. Grška vlada je izjavila, da je pripravljena prepustiti Srbiji za njeno trgovino preko Soluna del pristanišča v izključno porabo. Da uredi podrobnosti tega vprašanja odpotuje v kratkem srbski trgovinski minister kot delegat vlade v Solun.

Turško-srbska mirovna pogajanja.

Belgrad, 18. novembra. Mirovna pogajanja s Turčijo bodo bržkone kmalu končana. Srbija je pripravljena dati Turčiji iste koncesije kot jih je dala Grška. Sicer pa so pogajanja s Srbijo tudi veliko lažja kot so bila z Grško, ker odpade najbolj kočljivo vprašanje glede turških podanikov. Srbija je sklenila versko pogodbo s Turčijo že leta 1878.

Odstop bolgarskega carja.

Belgrad, 18. novembra. (Izvirna brzojavka srbskega tiskovnega urada »Slovenskemu Narodu«.) »Politiki« javljajo, da je popolnoma gotova stvar, da se odpove kralj Ferdinand prestolu v korist prestolonasledniku Borisu.

Rusija in Srbija.

Petrograd, 18. novembra. Ruska vlada hoče kreirati generalni konzulat v Skoplju.

Bolgarska.

Sofija, 18. novembra. Zunanji minister Genadijev se odpelje jutri na Dunaj, da poroča kralju ob njegovem povratku iz Koburga o političnem položaju na Bolgarskem. Obenem bo Genadijev konferiral zopet z avstrijskim zunanjim ministrom Berchtoldom in urgiral pospešitev bolgarskega posojila.

Bolgarska in Turčija.

Carigrad, 18. novembra. Sultan je sprejel v soboto opoldne bolgarskega poslanika Toševa in člane poslaništva. Poslanik Tošev je v svojem nagovoru na sultana izjavil med drugim sledeče: Neomajno se bom držal principa, da mora priti med Bolgarsko in Turčijo do čim ožjega prijateljstva, ker imata oba naroda skupne interese.

Albanija.

Janina, 18. novembra. Avstro-ogrski generalni konzul Bilinski je včeraj jutraj umrl vsled neke bolezni na ledicah.

Valona, 18. novembra. Nemškega člana albanske komisije generalnega konzula Linckela je ugriznil stekel pes. Odpeljal se je v Pasturejev zavod v Neapol.

Dunaj, 18. novembra. Za namestnika umrlega generalnega konzula Bilinskega je imenovan za člana južno-albanske komisije njegov bivši tovariš podkonzul Buchberger, ki bo vodil tudi avstrijsko-ogrski konzulat v Janini.

Turčija in Italija.

Carigrad, 18. novembra. V vladnih krogih se zatrjuje, da bo pozvala turška vlada Italijo, da naj sedaj, ko je sklenjen mir med Turčijo in Grško, odstopi Egejske otoke, ki jih ima Italija še zasedene. V turških krogih si ne prikrivajo, da čakajo ureditve te zadeve še velike težkoče.

Razne stvari.

* **Ženska policijski načelnik v Čikagu.** Za povzdigo ženske morale je sklenil župan v Čikagu, da imenuje Jero Hoven Briton za načelnico mestne policije. Mestni svet je odobril ta županov predlog.

* **Samomor dveh bratov.** Iz Chemnitza poročajo: Veliko senzacijo vzbujajo samomor bratov Rudolf in Martin Paul, lastnikov velike drogerije. Neki prijatelj obeh bratov se je, ko je izvedel o samomoru, mrtve zgrudil na tla.

* **Stekel pes napadel člane kontrolne komisije za Albanijo.** Iz Valone poročajo: Stekel pes je ugriznil nemškega člana kontrolne komisije generalnega konzula Linckela. Linckel se je odpravil v Neapolj v ondotni Pasteurjev zavod.

* **Saksonski kralj v nevarnosti.** Iz Garmischa poročajo: Dvorni vlak v katerem je bil saksonski kralj, je skočil s tira nekoliko pred postajo Garmisch. Nezgodar se ni pripetila nobena. Kralj je izstopil ter šel peš v mesto.

* **Velika železniška nesreča.** Iz Montgomeryja poročajo: Neki vlak na železniški progi Georgia Central, v katerem so se vozili izletniki, je padel pri Claytonu z mosta. Dvajset oseb je bilo usmrčenih, 250 pa ranjenih.

* **Na smrt obsojeni pobegnili.** Iz Sarajeva poročajo: Na smrt obsojeni morilec Stif je z dvema drugima kaznjencema pobegnili iz ječe. Prepil je železno mrežo. Dozdaj jih ni bilo mogoče dobiti. Vojak, ki je stal na straži, je sicer streljal za begunci, toda ni nikogar zadel.

* **Johanca na Francoskem.** Iz Pariza poročajo: V Pussuelu so razkrinkali 12letno »čudodelno« deklico Raymonde Bellier, ki je na svojem obrazu in na roki kazala imena, ki si jih mislijo druge osebe, v krvavi pisavi. Izkazalo se je, da si je v neopaznih trenutkih vgrebla besede s lasnicami v kožo.

* **Nobelova nagrada.** Iz Stockholma poročajo: Kraljevska švedska akademija znanosti je podelila letošnje nobelovo nagrado za fiziko profesorju Kamerlingu - Onnesu na vseučilišču v Leydenu in Nobelovo cenno za kemijo profesorju Alfredu Wernerju na vseučilišču v Curihu. Vsaka nagrada znaša 197.000 frankov.

* **Rodbinska tragedija.** Iz Curiha poročajo: Nedavno tega so našli blizu Villeneuve na Ženevskem jezeru 45letnega delavca Alfreda Cransaca mrtvega v čolnu. Cransac se je ustrelil. Ko so hoteli obvestiti njegovo rodino, so našli v hišici ustreljene njegovo ženo, 15letno hčer in 14letnega sina. Cransac je skoraj gotovo vse tri ustrelil.

* **Londonse senzacije.** Iz Londona poročajo: Prestop lorda Headlaya k islamu je največja senzacija dneva. Lord Headlay je eden izmed najbogatejših angleških aristokratov. Njegov prestop so v nedeljo v mošeji turške kolonije javno oznanili. Voditeljica angleških sufragetk miss Pankhurst se je v nedeljo zaročila z znanim angleškim zdravnikom dr. Tannerjem.

* **Cesar Viljem proti tango-plesu.** Iz Berlinu poročajo: Cesar Viljem je velik nasprotnik tango-plesa. Pred par dnevi je izdal kabinetsko odločbo na vsa polkovna in mornariška poveljstva, v kateri pravi: »Gospodje od armade in mornarice se s tem prosijo, da ne plešejo v uniformi niti tanga, niti one- ali twostepa in da se izogibajo rodbin, v katerih se plešejo ti plesi. Kdor se ne bo ravnal po tem ukazu, bo odpuščen iz službe.

* **Dijak streljal na učitelja.** Na višji realki v Mohaču je pred 14 dnevi neki 15letni dijak trikrat streljal na učitelja, ki ga je vprašal, zakaj ni oddal izkaza o napredovanju o šoli. Učitelj je napadalca, ko je videl, kaj dela, udaril po roki. Prvi strel je šel v strop. Tudi drugi strel ni nikogar zadel. Tretji strel pa je na čuden način zadel učenca v glavo. Kroglo so operativno odstranili. Državno pravdnštvo je uvedlo preiskavo.

* **Austro - Americana, Trst.** Odhod parnikov in sicer parnik »Sofia Hohenberg« 20. novembra v Patras, Almerio, Las Palmas, Montevideo in Buenos - Aires; parnik »Martha Washington« 22. novembra v New-York; parnik »Francesca« 27. novembra v Patras, Almerio, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in Buenos - Aires; parnik »Laura« 6. decembra v New - York;

parnik »Oceania« 13. decembra v Halifax N. S. in Portland, Me.

* **Lepa dedščina.** V Palermu je te dni umrla neka gospa v starosti 90 let, ki je v svoji oporoki zapustila svojemu zdravniku »za njegovo skrbno in dolgotrajno službo« veliko skrinjo z vso vsebino. Ko so skrinjo odprli, so našli v njej vsa zdravila, ki jih je zdravnik v poslednjih 25 letih zapisal gospe in ki jih je dala gospa pripraviti, vendar pa jih ni nikdar uživala.

* **Srečna Belgija.** Pred par dnevi so objavili statistiko o samostanih v Belgiji. Koncem l. 1910. je bilo v Belgiji 367 samostanov, v katerih je bilo 58.351 menihov in nun. To pomenja v primeri z l. 1900. prirastek okroglih 60 odstotkov. In če vpoštevamo, da ima Belgija kakih osem milijonov prebivalcev, tedaj pride na 28 prebivalcev en menih ali ena nuna.

* **Skupna smrt zakonske dvojice.** Iz Štokholma poročajo: Predsednik druge zbornice baron Karlsson-Bonde in njegova soproga sta v nedeljo popoldne umrli na gradu Eriksberg v Sidermanlandu. Baronica Karlsson, ki je bila že dalj časa bolehalna vsled krvavljenja v možganih, je zopet huje zbolela. Še prejšnji večer se je sprehajala s svojim soprogom. Par ur na to je umrl tudi njen soprog. Najbrže ga je zadela kap, ker je bil preveč razburjen vsled nenadne smrti svoje soproge.

* **Vlom.** Iz Pariza poročajo: Drzen vlom je bil v nedeljo ponoči izvršen pri znanem juvelirju Aldebertu v rue de Capisim. Vlomilci so najprej vlomili v prodajalno trgovca s kožuhovino, Goldsteina, ki se nahaja poleg Aldebertove prodajalne. Napravili so luknjo v vmesni zid ter tako prišli v juvelirjevo prodajalno, kjer so vlomili vse blagajne in miznice ter vkradli za 200.000 frankov dragocenosti. Interesantno je, da je bila prodajalna vso noč razsvetljena in noben pasant ni zapazil vloma. O storilcih nimajo sledu.

Gospodarstvo.

— **Premovanje goveje živine.** Deželni odbor vojvodine Kranjske priredi v sredo, dne 26. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne na sejmišču v Radečah pri Zidanem mostu premovanje goveje živine sive pasme. Premovali se bodo biki, krave s teleti in brez telet ter lepe telice. Za vsako k premovanju pripeljan goved je prinesiti s seboj živinski potni list. Kjer se vodijo rodovniki in zapisniki poizkusne molže, je prinesiti seboj tudi izpisek iz rodovnika in zapisnika o poizkusni molži. K premovanju prignana živina mora biti točno ob določeni uri na premovalnem prostoru, ker bi se sicer na prepozno prignane živali ne moglo ozirati. Živina mora biti dobro osnažena, krave zjutraj pomolzene, ker bi se sicer od premovanja izključile. Premovanja se lahko udeležijo vsaki živinorejci iz občin bližnje okolice, kateri je najmanj pol leta lastnik k premovanju prignane živali. Prednost ima pri premovanju pašna živina, živina članov živinorejskih zadrug in živina, katere lastnik ima s seboj izpisek iz rodovnika in zapisnika o poizkusni molži. Vsak živinorejec mora dobiti le po eno premijo za vsako vrsto razstavljenih živali. Poleg premij se bodo delile tudi diplome onim živinorejcem, ki razstavijo v posameznih vrstah po več najlepših živali.

— **Žrebanje.** Bodenkredit srečke l. emisije iz leta 1880. Glavni dobiček v znesku 90.000 kron je zadela serija 3254 št. 72, drugi dobiček v znesku 4000 K serija 744, številka 58; po 2000 K serija 3049, št. 77 in serija 3716, št. 63. — Joszivsrečke. Glavni dobiček v znesku 20.000 K serija 4021, št. 44; 2000 kron serija 3114, št. 30. — Premijske srečke. Glavni dobiček v znesku 240.000 K serija 2337, št. 21; 20.000 kron serija 3447, št. 4; 10.000 K serija 25, št. 22.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 12. novembra: Mihael Mahnič, hranilnični sluga, 58 let, Beethonova ulica 9.

Dne 14. novembra: Marija Koščak, žena mestnega delavca, 52 let, Cerkvena ulica 21.

Dne 15. novembra: Rihard Karlmann, potnik, 52 let, Dunajska cesta št. 2. — Karel Alfarič, knjigovodja v pokoj, 75 let, Bleiweisova cesta 20.

Dne 16. novembra: Stanko Gorenc, rejenc, 7 mesecev, Strelška ulica 15. — Marija Oven, hiralnica, 73 let, Radeckega cesta 9.

V deželni bolnici:

Dne 10. novembra: Matija Mramor, sin posestnika, 12 let. — Josip Konič, tovarniški delavec, 41 let. — Ela Srakar, hči gostiln., 5 let.

Dne 11. novembra: Marija Jerič, žena delavca, 44 let. — Matevž Gregorčič, tesarski pomočnik, 54 let. — Anton Zelinka, soboslikar, 39 let.

Dne 13. novembra: Franc Koselj, delavec, 38 let. — Marija Hočvar, dninarica, 38 let.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastništvo in tisk »Narodne tiskarne«

Ali veliko sedite? Sedežne poloke iz nalašč v ta namen pripravljene klobučevine popolnoma zabranijo odrgnenje in ono nevšečno svetlikanje hlač in kril. Prijetno, udobno in zdravo sedenje! Prospekt pošlje na zahtevo: Anton Obreza, tapetnik v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 1. (3578)

Neprijetno dobivanje zob.

Sveže, rožnato kožo dobe blede otroci, ako jim mati redno daje lahko užitno Scottovo emulzijo iz ribjega olja. Kar nje rabo pri malih decah se posebno dragoceno, je nje ugodni vpliv med dobivanjem zob. Kakor znano je mnogo otrok v tem času kaj nevšečnih, saj jim prodiranje zob povzroča bolečine in jim ne da priti do miru. Kdor se hoče tega iznebiti naj v takih slučajih poseže po že desetletja sijajno preizkušeni Scottovi emulziji iz ribjega olja. V najprijetnejši obliki obsega za dobivanje zob potrebne tvoritve, pomaga mladostnemu telesu do nove moči in omogočuje, da brez truda prodre zdravi zobčki.

Cena originalni steklenici 2 K 60 v. dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 50 v. v pisarnih znamkah dobite od tiskar SCOTT & BOWNE d. o. o. z. na Dunaju VII. delokraj se na naš list enkratno vpošiljatev poizkušnje od naše lekarne.

Izredno učinkovito sredstvo proti zastarelim železnim boleznim in zagatenju.

Hitri in zanesljivi uspehi, ki so se dosegli s Stomoxigenom so ga na daleč in široko napravili za priljubljeno domače zdravilo. Stomoxigen je popolnoma nedolžen izdelek iz kisika ter se dobiva v vsaki lekarni. Najbolje ga je vzeti vsak dan trikrat in sicer po eno do dve tableti med jedjo. Uspehi, ki se dosežejo pri železnih težavah, zagatenju in mnogimi boleznimi, ki so z njimi v zvezi, so naravnost sijajni. Kislina v želodcu izgine, srce ne tolče več. Bolečine v jetrih in obistih ter v hrbtu se ne pojavijo več. Živci se okrepe. Stomoxigen zapisujejo mnogi odlični zdravniki, ker kisik, ki ga obsega, povzročuje učinek, kakor si ga bolje misliti ne moremo. Splošno je znano, da kisik zrak zboljšuje; čisti in krepi pa tudi želodec in obisti in pomori kali, ki so pogosto vzrok hudim boleznim. Vsaka lekarna ima Stomoxigen, ako bi ga pa ne imela, ga pa lahko priskrbi. En poizkus bo vsakega prepričal o izbornosti tega izdelka. (Prosim, izrežite.

Negovanje ust

z Odolom je naravnost dobrota. Proces gnitja v ustih, ki zobe polagoma razdene, se zanesljivo ovira in po vsakem izplaknenju z Odolom se po vseh ustih razširi poživiljoča svežost.

Serravallo

železnato Kina-vino

Higijena razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in melokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Na 8000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovlje. 87

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 18. novembra 1913.

Položeni papirji.	Dinar	Blagovni
4% maleva renta	81.55	81.75
4 1/2% srebrna renta	84.85	85.05
4% avstr. krona renta	81.90	82.10
4% ogr.	80.75	80.95
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	92.50	93.40

Srečke.	430 —	440 —
Srečke iz l. 1860 1/2	687.50	699.50
„ „ 1864	283 —	293 —
„ „ tisk	281.25	291.25
„ „ zemeljske l. izdaje	245.50	255.50
„ „ II.	233 —	243 —
„ „ ogrske hipotečne	473 —	483 —
„ „ dun. komunalne	473 —	483 —
„ „ avstr. kreditne	62.50	66.50
„ „ ljubljanske	51.75	55.75
„ „ avstr. rdeč. križa	31.75	35.75
„ „ ogr.	26.50	30.50
„ „ bazilika	232 —	235 —
„ „ turške	—	—

Valute.	11.43	11.48
Cekini	117.80	118.10
Marke	95.45	95.6
Franki	94.60	94.80
Lire	253.75	254.75
Rubli	—	—

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 19. novembra 1913.

Termin.		
Pšenica za okt. 1914	za 50 kg	11.30
Rž za okt. 1914	za 50 kg	8.71
Oves za okt. 1914	za 50 kg	7.34
Koruzna za maj 1914	za 50 kg	6.32

Lilijskomlečno milo s konjičkom

Bergmanna & Co., Dččin n. L.

ostane prekoslej nedosežno po svojem učinku proti pegam, dalje neuprljivo za racionalno negovanje kože in lepote, kar potrjujejo vsak dan prihajajoča priznana pisma. Dobiva se po 80 h po lekarnah, drogerijah, parfumerijskih trgovinah itd. Istotako se obnaša Bergmanna lilijsna krema »Manera« čudovita za ohranitev nežnih damskih rok; v lončkih po 70 vinarjev povsod

Meteorološko poročilo.

nov.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	Vetrovi	Nebo
17.	2. pop. 9. zv.	739.8 741.9	9.1 5.6	sl. svzh. sl. szah.	del. jasno
18.	7. zj.	743.9	3.0	sl. jug	megla

Srednja včerajšnja temperatura 57°, norm. 32° Padavina v 24 urah mm 0.0.

Brez posebnega obvestila.

Anton Kajfež, c. kr. sodnik, naznanja potrt globoke žalosti v svojem, svoje hčerke Jelice in v imenu vseh sorodnikov, da je njih iskreno ljubljeno soproga, ozir. mati, hči, sestra in svakinja, gospa

Danica Kajfež

roj. Kavčič

dne 17. novembra 1913 po mučni bolezni, previdna s sv. zakramenti za umirajočo v 26. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne ranice bo dne 19. novembra 1913 ob 4. uri opoldne iz hiše hranilnice v Radovljici na Radovljiško pokopališče. Predraga rajna se priporoča v molitev in blag spomin. 4101

Prosi se tihega sožalja.

Radovljica, dne 17. nov. 1913.

!! Umetniške razglednice !!
Priznana vedno novosti.
Pisemski papir . . .
v največji izbiri priporoča
Marija Tičar, trgovina papirja itd.
Ljubljana, sv. Petra cesta 26.
Na deželo se pošilja na izbiro. 4063

(Namesto vsakega posebnega obvestila).

Robert Senica

učitelj

Micika Senica roj. Piki

poročena.

St. Jurij ob Taboru.

žalec.

4106

Samo za one kadilce, ki z ozirom na svoje zdravje radi izdajo na dan nekaj vinarjev več:

Modiano

klub

specijalitet

Po zdravniškem nasvetu niso niti stročnice niti papir potiskani a v obeh je z vodnim tiskom ime tvornicarja

najdražje

pa

najboljše!!

S. Modiano

Od veselih pojdin

od dobre jedi in pijače, pa tudi od uživanja slabih, težko prebavljivih ali pokvarjenih jedil oboli več ljudi nego od stradanja. Ali pr jedi, zlasti če je dobra, ne misli nihče na mogoče zle posledice. Kar bi pa vsak člo-

vek lahko toril in ne smel nikoli pozabiti, je pripravljanje prebavo pospešujočega, telesno odvajanje ureja jočega odvajalnega sredstva. Pa tudi tukaj je treba previdnosti, ker imajo mnoga novejša odvajala lastnost, da črevo slabe, tako da brez njih pomoči sploh ne more več normalno delovati. Tudi se mora pri takih odvajalnih

mera vedno višati, to je podvojiti, potrojiti itd.

Priporočati je zatorej, da ostane nemo rajši pri staropreizkušeni, zanesljivo delujoči Fellerjevih rabarskih odvajalnih kroglicah z zn. »Elsa kroglice«. Ni jih pa treba stalno jemati, nego jih lahko enkrat vzamemo in nato zopet prekinemo. Tudi

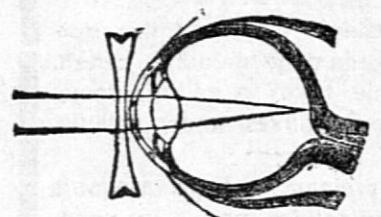
ni treba mere zvišati, ker te odvajalne kroglice kakor mnoga druga sredstva črevesa slabe, nego podvigajo in krepe. Fellerjevimi kroglicam z zn. »Elsa kroglice« je torej neobhodno dati prednost pred drugimi odvajili. Vedno bi morale biti pri hiši za dviganje teka, odstranjenje železnih krčev, motenja prebave, slabemu

odvajanju, napenjanju. Priporočamo svojim bralcem, da naroče 6 škatlic za 4 K franko od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 238 (Hrvaško), najbolje skupaj s Fellerjevimi poživiljočimi, bolečine tolažečimi rastlinskimi esenčnim fluidom z zn. »Elsa fluid«, in sicer 12 steklenic franko za 5 K. — — — ha.

Optik in Specialist.

LJUBLJANA,

Pogrešno navadno steklo
za očala. 2688Aparati, poljska kukala,
daljnogledi.**K. JURMAN**

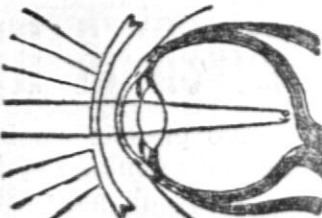
Optični zavod z električnim obratom.

Optik in Specialist.

Selenburgova ulica št. 4.

Za prvovrstno optiko se jamči.

Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

Pravilna lega plošč, brušen
po sistemu Perpha.**Najsolidnejši vir**

40 m dobrih ostankov za obleke K 18—
40 m izvrstnih ostankov zim. blaga „ 20—
30 m ostankov mod. blaga za obleke „ 18—
6 parov velikih rjuh „ 10—
100 kom. prima žepnih robcev „ 13—
tucat dobrih brisač „ 2-90
tucat prav težkih brisač „ 4-80
10 toplih zimskih rut „ 5—

Adolf Zucker, Plzenj št. 504 (Česko).

Razpošiljam samo po povzetju. Neugajajoče vzamem vsak čas nazaj. Vzorci se ne razpošiljajo. Najboljši dobavitelj za trgovce, krošnjarje in sejmarje.

Moderne krasne bluze

iz svile, gaza, čipk, etamina, volne in barheta,
vrhnja in spodnja krila, pletene jope, vse v
:: največji izbiri po zelo ugodnih cenah v ::

3491

modni in športni trgovini

P. MAGDIĆ

Ljubljana — nasproti glavne pošte.

Ivan Magdić

krojač prve vrste

Ljubljana, 2092

Dunajska cesta št. 20

(nasproti kavarni „Europa“)

:: se priporoča. ::

Zaloga angleškega blaga.

Zaliti klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Priporoča se

solidna tvrdka

modni salondamskih in otroških klobukov v najnovejših
oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepic.**Marija Götzl** Ljubljana,
Zidovska ulica šte. 8.

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

Št. 1406/pr.

4089

Razpis.

Deželni odbor kranjski razpisuje mesti

provizornih deželnih živinozdravnikov

v Vipavi in na Vrhniki.

S službo deželnega živinozdravnika v Vipavi so združeni dohodki letnih 1700 K, od katerih odpade 1000 K na deželni zaklad, 700 K pa na občino sodnega okraja Vipavskega.

Z enako službo na Vrhniki so združeni dohodki letnih 1650 K, od katerih odpade 1000 K na deželni zaklad, 600 K na občino Vrhniko in 50 K na občino Borovnico.

Prosilci za razpisani službi pošljejo naj svoje z dokazili o starosti, o domovinstvu, o živinozdravniški usposobljenosti in o znanju slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje

do 20. decembra 1913

podpisanemu deželnemu odboru.

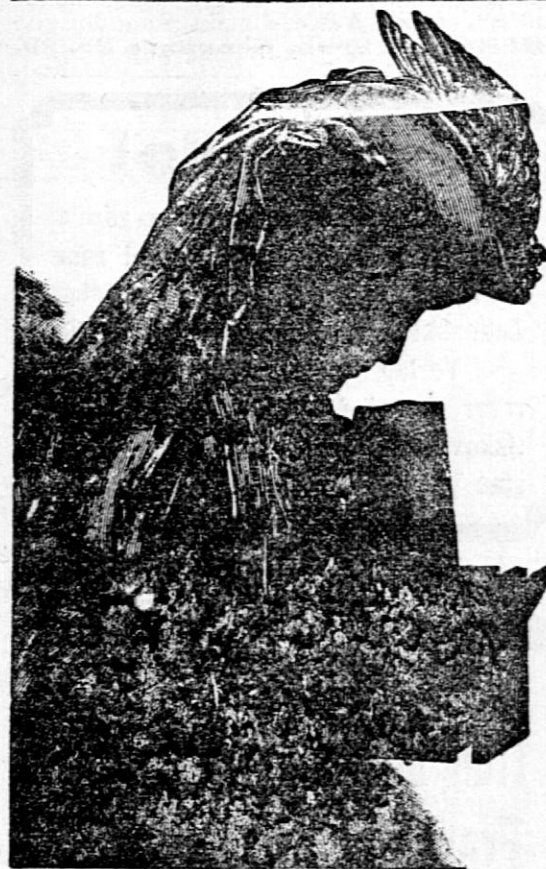
Od dežel. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 14. novembra 1913

Iščem službo

plačilne natakarice. Naslov se izve v upravn. »Slov.
Naroda«.

4084

Fotografske aparatekakor tudi vse v to stroko spadajoče
potreščine ima v zalogi 2387

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“oblastveno koncesijonirana prodaja strupov
v Ljubljani, Selenburgova ulica 5.Temnica na razpolago. Zunanja naročila
z obratno pošto. — Zahtevajte cenike**Najfinejše rokavice**

pravi francoski parfumi

in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfiniši kakovosti.

Za obila naročila se priporoča 930

Otilija Bračko

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

St. 24173

Razglas.V smislu § 37. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano
javno naznanja, da so**proračuni o dohodkih in troških za leto 1914**

in sicer:

1. mestnega zaklada;	6. amortizacijskega zaklada mestne
2. mestnega ubožnega zaklada;	7. loterijskega posojila;
3. zaklada o meščanski imovini;	8. mestnega vodovoda;
4. ustanovnega zaklada;	9. mestne elektrarne;
5. mestnega loterijsko-posojilnega zaklada;	10. mestne klavnice in
	11. mestne zastavljalnice

že sestavljeni in da bodo razgrnjeni v mestnem knjigovodstvu 14 d
od 15. do 28. novembra letos

občanom na vpogled, da vsakdo lahko navede svoje opazke o njih

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljana

dne 13. novembra 1913.

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST.

*

Telefon št. 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvržena blaga. Najmodernejše opremljeno podjetje za solitve in prevažanje pohlštva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištenimi vozmi. — Shranjevanje pohštva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omojanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja voznih listov.

„DALMATIE“ delniške parobrodne družbe v Trstu.

Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter Trst Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst Avstrijskega Lloydja Cunard-Line za I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Zmerne cene.

3237

Točna postrežba.

Damski paletoji v vsakovrstnih barvah, 130 cm dolgi, najmodernejših fason od K 14 naprej.

:: Raglani za gospode, najboljše izdelave od K 20— naprej. ::

Paletoji za deklice in dečke, najnovejših vzorcev od K 10— naprej.

Največjo zalogo konfekcije za dame in gospode po primerno nizkih cenah, priporoča

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.